

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
για την προγραμματική περίοδο 2021-2027

ΟΧΕ-ΒΑΑ Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

Νοέμβριος 2022

Περιεχόμενα

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	1
1.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	1
1.2 ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	4
1.3 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	6
2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	11
2.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	11
2.2 ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	12
2.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	14
2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	16
3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	18
3.1 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	18
3.2 ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	19
3.3 ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ.....	22
3.4 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	25
3.5 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....	25
3.6 ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ.....	29
3.7 ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΟΧΕ ΒΑΑ	36

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Γενικό πλαίσιο

Η αστική διάσταση της πολιτικής της ΕΕ ξεκινά από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 με την εδραίωση μιας «προοπτικής της ΕΕ» στο αστικό ζήτημα («αστικό κεκτημένο»), ενώ ορόσημο αποτελεί η υιοθέτηση της Χάρτας της Λειψίας για τις βιώσιμες πόλεις (2007) με τη διατύπωση των δύο βασικών αρχών για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη: εφαρμογή ολιστικής, ολοκληρωμένης αναπτυξιακής πολιτικής και η έμφαση στις υποβαθμισμένες συνοικίες).

Η Συνθήκη του Amsterdam (2016) ήρθε να επιβεβαιώσει ότι ο κύριος στόχος της Αστικής Ατζέντας της ΕΕ είναι να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει τις αστικές προκλήσεις φέρνοντας σε επαφή όλους τους εμπλεκόμενους, κράτη-μέλη, πόλεις και αστικές αρχές την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους δικαιούχους σε ένα πλαίσιο για διάλογο και ανεύρεση λύσεων σε πρωτοβουλίες πολιτικής που επηρεάζουν τις αστικές περιοχές. Αντίστοιχα η Νέα Χάρτα της Λειψίας (2020) υιοθετεί τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών στις αστικές περιοχές, εισάγει την έννοια της Δίκαιης, Πράσινης και Παραγωγικής Πόλης και παρέχει ένα στρατηγικό πλαίσιο για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, όπου τα ειδικά ζητήματα των αστικών περιοχών, όπως η οικονομικά προσιτή στέγη, οι αυξανόμενες ανισότητες, οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις, πρέπει να αντικατοπτρίζονται στο επίπεδο συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και οι στρατηγικές για έξυπνη εξειδίκευση, ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη και για δίκαιη μετάβαση πρέπει να εναρμονιστούν σε περιφερειακό ή σε τοπικό επίπεδο μέσω εδαφικών εργαλείων όπως οι ολοκληρωμένες στρατηγικές εδαφικών επενδύσεων

Οι πολιτικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (ΒΑΑ) την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ενσωματώθηκαν πλήρως στους μηχανισμούς χρηματοδότησης της ΕΕ και εντάχθηκαν στη «γενική» πολιτική συνοχής, ενώ σημαντικό ορόσημο υπήρξε η δρομολόγηση του, βασισμένου στη Χάρτα της Λειψίας, Αστικού Θεματολογίου για την ΕΕ (2016) που υπογράμμισε τη σημασία της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αστική ανάπτυξη, η οποία:

- βαίνει πέραν της τομεακής πολιτικής·
- υποστηρίζεται από συνεργασία μεταξύ επιπέδων και μεταξύ ενδιαφερομένων·
- βαίνει πέραν των διοικητικών ορίων·
- στοχεύει σε πόλεις όλων των μεγεθών.

Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, η πολιτική συνοχής κατέστησε υποχρεωτική την ΒΑΑ (τουλάχιστον 5% των κονδυλίων του ΕΤΠΑ, προορίζονταν για ΒΑΑ σε κάθε κράτος μέλος) και επιβεβαίωσε τη στρατηγική διάσταση της ολοκληρωμένης προσέγγισης. Επιπλέον, θεσπίστηκαν νέα εδαφικά εργαλεία για το σχεδιασμό και υλοποίηση στρατηγικών σε αστικές περιοχές, και συγκεκριμένα η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) και η Τοπική Ανάπτυξη με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ).

Τα βασικά αυτά χαρακτηριστικά της ΒΑΑ διατηρούνται στην προγραμματική περίοδο 2021-2027, ενώ αυξάνεται το ελάχιστο ποσοστό των κονδυλίων του ΕΤΠΑ που προορίζονται για ΒΑΑ στο 8%.

Συνολικά, η χωρική ανάπτυξη των περιοχών της Ευρώπης κατά την προγραμματική περίοδο (ΠΠ) 2021-2027 εντάσσεται στον διακριτό Στόχο Πολιτικής ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών», ο οποίος χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και προβλέπεται να εξυπηρετήσει τους παρακάτω δύο (2) Ειδικούς Στόχους:

- ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές
- ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων

Σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2021/1060 (Κανονισμός Κοινών Διατάξεων – ΚΚΔ), για να μεγιστοποιηθεί η συμβολή στην χωρική ανάπτυξη, οι δράσεις στον τομέα αυτόν θα πρέπει να βασίζονται σε στρατηγικές ολοκληρωμένης χωρικής (εδαφικής) ανάπτυξης, με τη χρήση αποκλειστικά των παρακάτω μορφών χωρικών εργαλείων :

1. **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)**, που αποτελούν εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενότητων, περιλαμβάνουν επενδύσεις που στηρίζονται από ένα ή περισσότερα Ταμεία, από περισσότερα του ενός Προγράμματα ή από περισσότερους του ενός τομείς προτεραιότητας του ίδιου Προγράμματος και διακρίνονται σε:
 - Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ),
 - Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) για άλλες χωρικές στρατηγικές
2. **Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ)**, που αποτελεί ένα εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης μιας τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής και αντιμετώπισης των τοπικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών με τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας σε σαφώς προσδιορισμένες χωρικές ενότητες (βασίζεται στην προσέγγιση LEADER, δηλαδή «από τη βάση προς την κορυφή»).
3. **Άλλα εδαφικά εργαλεία** τα οποία στηρίζουν πρωτοβουλίες που έχουν σχεδιαστεί από τα κράτη μέλη

Τα χωρικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται κατεξοχήν στις αστικές περιοχές, όπως αυτές προσδιορίζονται πληθυσμιακά και χωροταξικά, είναι οι ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΟΧΕ-ΒΑΑ)

Τα Ευρωπαϊκά Ταμεία που χρηματοδοτούν τις ολοκληρωμένες εδαφικές στρατηγικές είναι το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, καθώς και το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑΥ.

Το ΕΤΠΑ θα πρέπει να παρέχει στήριξη στο πλαίσιο του Στόχου Πολιτικής 5 (ΣΠ 5) με ολοκληρωμένο τρόπο για την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη που βασίζεται σε διατομεακές εδαφικές στρατηγικές με τη χρήση εργαλείων ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης για να εξασφαλισθεί η αρμονική ανάπτυξη τόσο των αστικών όσο και των μη αστικών περιοχών. Επιπλέον, κατά την ανάπτυξη των αστικών περιοχών, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των

λειτουργικών αστικών περιοχών λόγω της σημασίας στην ενεργοποίηση της συνεργασίας μεταξύ τοπικών αρχών και εταίρων εκατέρωθεν των διοικητικών ορίων, καθώς και για την ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

Για την επίτευξη των ειδικών στόχων του ΣΠ5 μπορούν να χρησιμοποιηθούν και κωδικοί παρέμβασης από τους άλλους τέσσερις ΣΠ που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του ΚΚΔ (ΕΕ)1060/2021, πέραν των τομέων παρέμβασης που απαριθμούνται ρητά στο πλαίσιο του ΣΠ 5, δηλαδή τις δημόσιες επενδύσεις σε τουριστικά περιουσιακά στοιχεία και υπηρεσίες, την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, την ανάπτυξη και ασφάλεια των δημόσιων χώρων.

Στο πλαίσιο του ειδικού Στόχου 5i, για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, θεωρείται αναγκαία η στήριξη της ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων που επηρεάζουν τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των λειτουργικών αστικών περιοχών, λαμβανομένης παράλληλα υπόψη και της ανάγκης προώθησης των διασυνδέσεων μεταξύ αστικών περιοχών και περιοχών της υπαίθρου.

Δεδομένου ότι στο πλαίσιο του ΣΠ5 μπορούν να συνδυαστούν δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο όλων των άλλων στόχων πολιτικής, ο ΣΠ 5 παρέχει τη δυνατότητα εφαρμογής μιας πραγματικά πολυτομεακής ολοκληρωμένης προσέγγισης προσαρμοσμένης στο τοπικό πλαίσιο.

Ο στόχος αυτός προωθεί την τοποκεντρική προσέγγιση και τη συμμετοχή των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών στην εύρεση λύσεων για τις τοπικές προκλήσεις. Προτείνει, επιπλέον, τη δρομολόγηση μιας νέας Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας για τη στήριξη των πόλεων με ανάπτυξη ικανοτήτων, καινοτόμες λύσεις, γνώσεις, ανάπτυξη πολιτικής και επικοινωνία.

Για τη σύνταξη και την προώθηση της εφαρμογής της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στην περίοδο 2021-2027, θεωρείται απαραίτητο να συνδυαστούν κάθετες / τομεακές πολιτικές με «οριζόντιες» πολιτικές, μεταξύ δηλαδή των διαφόρων πεδίων αστικής ανάπτυξης. Η στρατηγική είναι αναγκαίο να συμφωνεί και να συγκλίνει προς τους στόχους της ευρωπαϊκής πολιτικής για την αστική εδαφική ανάπτυξη. Κατ' αντιστοιχία, οι πόροι που διοχετεύονται προς τις αστικές περιοχές πρέπει να εξυπηρετούν ταυτόχρονα και τους ευρύτερους στόχους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και αυτού του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Το **ΕΣΠΑ 2021-2027** προβλέπει ότι οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων ΟΧΕ και ΤΑΠΤΟΚ εφαρμόζονται σε περιοχές με τα εξής χαρακτηριστικά:

- (α) αναπτυξιακή υστέρηση, μείωση πληθυσμού και ύπαρξη σημαντικών εμποδίων ανάπτυξης,
 - (β) ύπαρξη περιορισμένων διασυνδέσεων με αστικά κέντρα και μειωμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες,
 - (γ) ύπαρξη προϋποθέσεων για ανάπτυξη δικτύων οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία οικονομικών συσσωμάτωσης,
 - (δ) ύπαρξη αξιόλογων πολιτιστικών και φυσικών πόρων με δυνατότητες αξιοποίησης για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- α. ως αστικές περιοχές νοούνται:
- αστικές περιοχές με πρόβλεψη για ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις από Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια.

- οικιστικές ενότητες (λειτουργικές περιοχές) ή πόλεις που αναπτύσσονται σε μία ή περισσότερες Δημοτικές Ενότητες με πληθυσμό > 50.000 κατ.
- πόλεις-έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων που δεν καλύπτονται από τα παραπάνω, με σημαίνοντα λειτουργικό ρόλο αστικού κέντρου

Με εξαίρεση τη Δημοτική Ενότητα της Ρόδου, που βάσει των αποτελεσμάτων της απογραφής του 2011 ο πληθυσμός της οριακά υπερβαίνει τους 50.000 κατοίκους, στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου δεν εντοπίζονται άλλες υψηλές πληθυσμιακές αστικές συγκεντρώσεις.

Στρατηγική του Περιφερειακού Προγράμματος Νότιο Αιγαίο 2021-2027 (ΠεΠ) αποτελεί η βελτίωση των λειτουργιών και της ελκυστικότητας των μεγαλύτερων αστικών κέντρων της ΠΝΑ, με την **εφαρμογή Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) σε έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων που διαθέτουν πληθυσμό άνω των 5.000 μόνιμων κατοίκων**, με κύριους στόχους τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας, συμβατή με τα ΣΒΑΚ και συνολικά της λειτουργικότητας του αστικού χώρου, την προστασία και ανάδειξη του ιστορικού, πολιτιστικού κεφαλαίου, την ενίσχυση και ανάπτυξη πράσινων και έξυπνων υποδομών και την άμβλυνση κοινωνικών προβλημάτων.

Στις περιοχές αυτές η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη θα εφαρμοστεί μέσω **Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης** και θα χρηματοδοτηθεί μέσω του ΠεΠ, με δυνατότητα συμπληρωματικής χρηματοδότησης από Ταμεία της ΕΕ και Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 25 του Ν. 4914/2022, αλλά και από εθνικούς πόρους (Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025, ίδιοι πόροι των αστικών αρχών κοκ.).

Η χρηματοδότηση θα κατευθυνθεί προς ενιαίες Στρατηγικές Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση των οποίων θα γίνει με κριτήρια που θα αφορούν στην καταλληλότητα κάθε στρατηγικής, στη συμβολή τους στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος και στη διαχειριστική ικανότητα, τεχνική ετοιμότητα και ικανότητα μόχλευσης πόρων κάθε φορέα.

1.2 ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Οι ΟΧΕ-ΒΑΑ εφαρμόζονται σε αστικές περιοχές που εμφανίζουν θεματική ή/ και χωρική συνέχεια, με δυνατότητα αξιοποίησης πλουτοπαραγωγικών πόρων και ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών και πολιτιστικών πόρων, διαφοροποίησης εισοδημάτων μέσω της Βιώσιμης Γαλάζιας Οικονομίας και της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, της τοπικής παραγωγής και της βιώσιμης τουριστικής δραστηριότητας με γνώμονα την αειφορία.

Για το σύνολο των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων ειδική μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και της κλιματικής αλλαγής και την αύξηση της κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανθεκτικότητας λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της Νέας Χάρτας της Λειψίας.

Μια Στρατηγική ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης υλοποιείται μέσω Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης. Μια Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) συγκροτείται από τα ακόλουθα συστατικά στοιχεία:

- Μια συγκεκριμένα ορισμένη Περιοχή για την εφαρμογή της Στρατηγικής
- Μια Ολοκληρωμένη Στρατηγική
- Ένα μείγμα παρεμβάσεων κατάλληλο για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων

(στην περίπτωση της ΒΑΑ: οικονομικές, κοινωνικές, δημογραφικές, περιβαλλοντικές, κλιματικής αλλαγής) από κοινού και παράγοντας συνέργειες

- Ένα αντίστοιχο σύστημα διακυβέρνησης.

Όλα τα συστατικά είναι αλληλένδετα και η σκοπιμότητα μιας ΟΧΕ-ΒΑΑ πρέπει να αποδεικνύεται είτε με βάση την ύπαρξη ήδη μιας συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής για την περιοχή είτε με βάση μια λεπτομερή διάγνωση προκλήσεων, αδυναμιών, δυνατοτήτων και προοπτικών στην περιοχή.

Τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου υφίστανται σε σημαντικό βαθμό τις οικονομικές, κοινωνικές, δημογραφικές, περιβαλλοντικές προκλήσεις και προκλήσεις που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή, και καθένα διαθέτει διαφορετικές δυνατότητες και αδυναμίες για την αντιμετώπισή τους και διαφορετικές προοπτικές.

Επιλέξιμα είναι τα αστικά κέντρα με μόνιμο πληθυσμό (σε Επίπεδο Διοικητικής Διαίρεσης 8) άνω των 5.000 κατοίκων (απογραφή 2021).

Τα σχετικά χαρακτηριστικά των επιλέξιμων κέντρων συνοψίζονται ακολούθως.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΑΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ				
	Πληθυσμός Δήμου 2011	Πληθυσμός Αστικού Κέντρου	Έκταση ΔΔ αστικού κέντρου (χλμ ²)	Πυκνότητα (κατ/χλμ ²)	Θέση στο οικιστικό δίκτυο (ΠΠΧΣΑΑ)
Ρόδος	115.490	49.541	19,481		Δευτερεύων εθνικός πόλος 3 ^{ου} επιπέδου
Κως	33.388	19.432	288,128		Οικιστικό κέντρο 5 ^{ου} επιπέδου
Κάλυμνος	16.179	12.324	134,544		Οικιστικό κέντρο 5 ^{ου} επιπέδου
Ερμούπολη	11.407	11.407	3,092	3.689,2	Δευτερεύων εθνικός πόλος 3 ^{ου} επιπέδου
Νάξος	18.904	7.070			Οικιστικό κέντρο 5 ^{ου} επιπέδου

Τα αστικά αυτά κέντρα εμφανίζουν πυκνότητες κατοίκησης και είναι υποδοχείς αυξημένων τουριστικών ροών που δημιουργούν σημαντικές πιέσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, γεγονός που αναδεικνύει ως απαραίτητες τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για στήριξη των αστικών πληθυσμών, προστασία του περιβαλλοντικού χώρου από την επέκταση των αστικών λειτουργιών και ενίσχυση του κοινωνικού ιστού των πόλεων μέσω ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για στήριξη απασχόλησης και προώθησης της κοινωνικής ενσωμάτωσης ευάλωτων ομάδων.

Στις παραπάνω αστικές περιοχές εντοπίζονται ευρείες ζώνες ανάπτυξης αστικών δραστηριοτήτων, όπως ο συνεχής ιστός -κεντρικός / ιστορικός πυρήνας- των μεγάλων αστικών κέντρων Ερμούπολης, Ρόδου, Κω και περιοχών επέκτασης – επιρροής, αλλά και μικρότερων δυναμικών κέντρων όπως η Νάξος και η Κάλυμνος. Λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα ένα μεγάλο ποσοστό του «αστικοποιούμενου» χώρου εμπεριέχει τουριστικές χρήσεις, χρήσεις αναψυχής και παραθεριστική κατοικία και συνυφασμένες με αυτές υπηρεσίες / εξυπηρετήσεις.

Η πόλη της Ρόδου σύμφωνα με την ιεράρχηση από το ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι δευτερεύων εθνικός πόλος 3ου επιπέδου (στην αναθεώρηση του ΠΠΧΣΑΑ προτείνεται η αναβάθμισή του σε πρωτεύοντα εθνικό πόλο 2ου επιπέδου). Είναι μακράν το μεγαλύτερο αστικό κέντρο του

Νοτίου Αιγαίου, αποτελεί διοικητικό – οικονομικό κέντρο, εθνικό πόλο τουρισμού - πολιτισμού διεθνούς εμβέλειας και αναγνωρισιμότητας και διεθνή πύλη εισόδου στη χώρα και την Ε.Ε. με επίκεντρο τον τουρισμό.

Η Κως είναι έδρα Περιφερειακής Ενότητας, διοικητικό – οικονομικό κέντρο με υπερτοπικής εμβέλειας υπηρεσίες και υποδομές και παράλληλα τουριστικό και πολιτιστικό κέντρο βορείων Δωδεκανήσων, με ισχυρή εξωστρέφεια και διεθνή ακτινοβολία. Στην αναθεώρηση του ΠΠΧΣΑΑ προτείνεται η αναβάθμισή του σε δευτερεύοντα εθνικό πόλο διαπεριφερειακής εμβέλειας.

Η Κάλυμνος (Ποθαία – Χωριό) αποτελεί σύγχρονο και αποτελεσματικό Διοικητικό Κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου, σημαντικό κέντρο υποστήριξης της αλιευτικής δραστηριότητας στο Νότιο Αιγαίο και διεθνούς εμβέλειας προορισμός εναλλακτικού τουρισμού (αναρριχητικού και καταδυτικού), καθώς και κέντρο ανεφοδιασμού (transit) ποντοπόρων πλοίων.

Η Ερμούπολη, έδρα του δήμου, σύμφωνα με την ιεράρχηση από το ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι δευτερεύων εθνικός πόλος 3^{ου} επιπέδου (στην αναθεώρηση του ΠΠΧΣΑΑ προτείνεται η αναβάθμισή του σε πρωτεύοντα εθνικό πόλο 2^{ου} επιπέδου). Η Ερμούπολη αποτελεί περιφερειακό διοικητικό-εμπορικό κέντρο και πόλο πολιτισμού, επιστημών, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, ενώ διαθέτει ναυπηγοεπισκευαστική βάση βαρέως τύπου με έμφαση σε σκάφη ειδικών μορφών θαλάσσιου τουρισμού και αναψυχής, με δυναμικό διεθνούς εμβέλειας. Η ενσωμάτωση της πολιτισμικής και οικοπεριβαλλοντικής συνιστώσας στην αναπτυξιακή διαδικασία μέσω ολοκληρωμένου σχεδιασμού, θα έχει καταλυτικό ρόλο στην ανάκτηση της ιστορικά συμβολικής αξίας της πόλης και του νησιού και την άμεση επίτευξη μιας σύγχρονης ανταγωνιστικής ταυτότητας, αξιοποιώντας την πληθώρα των πόρων, τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (συνύπαρξη ορθόδοξης – καθολικής κοινότητας), τη βιομηχανική και αγροτική παράδοση.

Η Χώρα Νάξου αποτελεί διοικητικό – οικονομικό – παραγωγικό κέντρο μικτού χαρακτήρα ως προς τον οικονομικό προσανατολισμό και με κομβική θέση στο χώρο του Νοτίου Αιγαίου και τουριστικό και πολιτιστικό κέντρο, με διεθνή ακτινοβολία. Η θέση του νησιού σε στρατηγικό σημείο ως προς τις αναπτυξιακές ενότητες που διαμορφώνονται στο χώρο του Νοτίου Αιγαίου και γενικότερα στο νησιωτικό σύμπλεγμα Βορείου Αιγαίου – Νοτίου Αιγαίου – Κρήτης, συνηγορεί στην προώθηση δημιουργίας κέντρου εμπορικής και επιβατικής ναυσιπλοΐας και σημείο εκκίνησης (home port) για δραστηριότητες του θαλάσσιου τουρισμού.

Η υποψήφια Αστική Αρχή για καθένα από τα παραπάνω αστικά κέντρα, θα διαγνώσει λεπτομερώς τις δυνατότητες και αδυναμίες τους και θα αναλύσει λεπτομερώς τα χαρακτηριστικά τους.

1.3 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η χρηματοδότηση της Στρατηγικής θα γίνει κατά κύριο λόγο από το Πρόγραμμα Νότιο Αιγαίο 2021-2027 και ειδικότερα από πόρους του Ειδικού Στόχου 5.ι «Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές (ΕΤΠΑ)».

Εφόσον τεκμηριώνεται κατάλληλα από τη λογική παρέμβασης είναι δυνατή η χρηματοδότηση της στρατηγικής και από πόρους των παρακάτω Ειδικών Στόχων του ΠεΠ:

- 1.iii “Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)”,
- 4.α “Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας· (ΕΚΤ+)”, και
- 4.ια “Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης (ΕΚΤ+)”

Παράλληλα και εφόσον προκύπτει σχετική τεκμηριωμένη ανάγκη και έπειτα από συνεργασία με τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές, μπορεί να υπάρξει πρόσθετη χρηματοδότηση από λοιπούς πόρους της ΕΕ, όπως αυτούς των τομεακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, των προγραμμάτων του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0).

Τέλος, επιθυμητό είναι η Στρατηγική να προσελκύσει μη συγχρηματοδοτούμενους πόρους, δηλαδή να μοχλεύσει πρόσθετους πόρους από τον ιδιωτικό τομέα (σε παρεμβάσεις που επιδέχονται συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα π.χ. μέσω δράσεων ΣΔΙΤ) ή από εθνικές πηγές χρηματοδότησης, όπως το Περιφερειακό Πρόγραμμα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι ίδιοι πόροι των φορέων των αστικών περιοχών, κοκ.

Οι πόροι του Περιφερειακού Προγράμματος Νότιο Αιγαίο 2021-2027, οι οποίοι διατίθενται προγραμματικά για τη χρηματοδότηση των ΣΒΑΑ ανέρχονται σε 25,1 εκ. ευρώ (Δημόσια Δαπάνη), εκ των οποίων ποσό 24 εκ. ευρώ συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ (πόροι των Ειδικών Στόχων 5.ι και 1.iii) και 1,1 εκ. € από το ΕΚΤ+ (πόροι των Ειδικών Στόχων 4.α και 4.ια).

Ο χρηματοδοτούμενος από το ΠεΠ «Νότιο Αιγαίο» 2021-2027 προϋπολογισμός της κάθε Στρατηγικής δεν μπορεί να είναι χαμηλότερος των 8 εκ. € και να υπερβαίνει τα 15 εκ. €. Στις Στρατηγικές μπορεί να περιλαμβάνονται και δράσεις που χρηματοδοτούνται από άλλες πηγές. Σε αυτή την περίπτωση ο χρηματοδοτούμενος από το ΠεΠ προϋπολογισμός πρέπει να είναι τουλάχιστον το 60% του συνολικού προϋπολογισμού.

Σημειώνεται ότι, η χρηματοδοτική συμβολή των προτεινόμενων προς χρηματοδότηση από το ΠεΠ ΝΑ 2021-2027 έργων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, θα πρέπει να ανέρχεται στο 40% τουλάχιστον των συνολικών πόρων των έργων που προτείνεται να χρηματοδοτηθούν από τον Ειδικό Στόχο 5.ι του ΠεΠ.

Επιπρόσθετα, τυχόν ανάγκες της Αστικής Αρχής για υπηρεσίες Τεχνικού Συμβούλου, Νομικού Συμβούλου, παροχής υπηρεσιών για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και τη διαχείριση της υλοποίησης της Στρατηγικής Αστικής Ανάπτυξης, μπορούν να καλυφθούν από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας του ΠεΠ Νότιο Αιγαίο 2021-2027 και μέχρι ποσού 0,5% της εγκεκριμένης συνολικής δημόσιας δαπάνης της Στρατηγικής Αστικής Ανάπτυξης.

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Η κατανομή των πόρων του ΠεΠ σε επίπεδο Προτεραιοτήτων, Ταμείου, Ειδικών Στόχων και Πεδίων Παρέμβασης, περιλαμβανομένου και του βαθμού συμβολής τους στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΒΑΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΠεΠ ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ 2021-2027

Προτεραιότητα ΠεΠ ΝΑ 2021-2027	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Πεδίο Παρέμβασης	Διαθέσιμοι πόροι	Συντελεστής συμβολής στους στόχους της κλιματικής αλλαγής
1: Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και παραγωγικού δυναμικού	ΕΤΠΑ	1.iii – Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων	021 - Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	1.000.000	0%
5: Ανθρώπινο δυναμικό και κοινωνική ένταξη	ΕΚΤ+	4.α - Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία....	134 - Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση	200.000	0%
		4.ια - Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	158. Μέτρα για την αναβάθμιση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και προσιτές υπηρεσίες 159. Μέτρα για την ενίσχυση της υλοποίησης υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών κοινοτήτων	900.000	0%
6: Ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη περιοχών	ΕΤΠΑ	5.i: Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	016 - Λύσεις ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές για κυβερνήσεις	1.000.000	0%
			045 - Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	5.500.000	100%
			058 - Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών	500.000	100%

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Προτεραιότητα ΠεΠ ΝΑ 2021-2027	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Πεδίο Παρέμβασης	Διαθέσιμοι πόροι	Συντελεστής συμβολής στους στόχους της κλιματικής αλλαγής
			και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)		
			079 - Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	3.000.000	40%
			082 - Τροχάιο υλικό καθαρών αστικών μεταφορών	1.500.000	100%
			083 - Υποδομές ποδηλασίας	500.000	100%
			093 - Άλλες ανακατασκευές και εκσυγχρονισμοί οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)	1.000.000	0%
			127 - Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη στην κοινότητα	1.200.000	0%
			165 - Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού	800.000	0%
			166 - Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	4.000.000	0%
			168 - Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων	4.000.000	0%

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Η Πρόσκληση **απευθύνεται** στους Δήμους:

- Ρόδου
- Κω
- Καλύμνου
- Σύρου-Ερμούπολης, και
- Νάξου

Σημειώνεται ότι οι αστικές αρχές δύνανται να υποβάλλουν μια μόνο πρόταση χρηματοδότησης στρατηγικής, που θα αφορά έναν αστικό οικισμό (περιλαμβανομένων και των τυχόν άλλων οικισμών που βρίσκονται σε χωρική συνέχεια με αυτόν, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Ενότητα 3.1 του παρόντος Οδηγού).

Η πρόταση χρηματοδότησης υποβάλλεται από υποψήφια **Αστική Αρχή** η οποία μπορεί να είναι:

- Δήμος ή
- Εταιρικό σχήμα με συμμετοχή φορέων της περιοχής του Δήμου και με επικεφαλής τη Δημοτική Αρχή

Για την κατάρτιση της πρότασης στρατηγικής με την ευθύνη του Δήμου διεξάγεται η ευρύτερη δυνατή διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς και συλλογικότητες (ενδεικτικά επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις/σύλλογοι/φορείς, τοπικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών, πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι, εθελοντικές οργανώσεις και κινήσεις πολιτών, άλλοι τοπικοί θεσμικοί φορείς, λοιπές οργανώσεις και φορείς της κοινωνίας των πολιτών), αλλά και εν γένει με τους δημότες. Η διαβούλευση που διενεργείται σε τοπικό επίπεδο στο πλαίσιο της κατάρτισης των στρατηγικών, υποστηρίζεται από μια συνεκτική ομάδα διοίκησης σε επίπεδο Περιφέρειας.

Αντικείμενο της διαβούλευσης αποτελούν κυρίως ο προσδιορισμός της περιοχής εφαρμογής της στρατηγικής, οι βασικές ανάγκες/προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει, οι άξονες και οι ειδικοί στόχοι εστίασης των παρεμβάσεων και το σύστημα διακυβέρνησης της στρατηγικής.

Η πρόταση υποβάλλεται από την Αστική Αρχή κατά το πρότυπο του Εντύπου υποβολής πρότασης της σχετικής Πρόσκλησης, συνοδευόμενη από:

- αποφάσεις έγκρισης και υποβολής της πρότασης από τα αρμόδια όργανα διοίκησης της αστικής αρχής, περιλαμβανομένων των οργάνων όλων των φορέων της εταιρικής σχέσης,
- συνοπτικό υλικό τεκμηρίωσης της δημόσιας διαβούλευσης και ενδεικτικά ανά ενέργεια διαβούλευσης (π.χ. ημερίδα, σύσκεψη, ερωτηματολόγια κοκ.) ημερομηνία διεξαγωγής της, λίστα συμμετεχόντων φορέων, αριθμός εκπροσώπων ή συμμετεχόντων και συνοπτικά συμπεράσματα / αποτελέσματα διαβούλευσης

Μετά την υποβολή των προτάσεων θα ακολουθήσει η αξιολόγησή τους από τη Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο» (ΕΥΔ ΠΝΑ), βάσει της οποίας θα προεπιλεγούν οι περιοχές παρέμβασης (με τη στρατηγική που έχουν προτείνει και το σχέδιο δράσης) με βάση τη φθίνουσα βαθμολογία της αξιολόγησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Ενότητα 2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ και τα αναλυτικά κριτήρια που παρατίθενται στο Παράρτημα ΚΡΙΤΗΡΙΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΟΧΕ ΒΑΑ του παρόντος Οδηγού.

Οι προτάσεις χρηματοδότησης εγκρίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην Ενότητα 2.5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ του παρόντος Οδηγού.

2.2 ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Κανονισμός Κοινών Διατάξεων (ΕΕ) 2021/1060

Οι βασικές διατάξεις που διέπουν τις παρεμβάσεις στήριξης των πολιτικών χωρικής ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναλύεται στον **Κανονισμό Κοινών Διατάξεων 2021/1060** και ειδικότερα στο **Κεφάλαιο II** του Κανονισμού. Το εν λόγω Κεφάλαιο στα **άρθρα 28 έως και 34** προσδιορίζει τις οριζόντιες αρχές και διατάξεις που διέπουν τις πολιτικές χωρικής ανάπτυξης και ειδικότερα:

- (α) στο **άρθρο 28** προσδιορίζονται οι μορφές των στρατηγικών χωρικής ή τοπικής ανάπτυξης, που αξιοποιούνται για τη στήριξη της ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης (ΟΧΕ, ΤΑΠΤΟΚ και εδαφικό εργαλείο του κράτους μέλους)
- (β) στο **άρθρο 29** προσδιορίζεται το περιεχόμενο των χωρικών στρατηγικών και ο ρόλος των εμπλεκόμενων μερών
- (γ) στο **άρθρο 30** ορίζεται η έννοια της ολοκληρωμένης χωρικής επένδυσης (εδαφική στρατηγική που περιλαμβάνει επενδύσεις που στηρίζονται από ένα ή περισσότερα Ταμεία, από περισσότερα του ενός προγράμματα ή από περισσότερους του ενός τομείς προτεραιότητας του ίδιου προγράμματος)
- (δ) στα **άρθρα 31 έως 34** ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην Τοπική ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής

Αντίστοιχα στον **Καν. 2021/1058 για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής** γίνεται ειδική μνεία στη σημασία της στήριξης για την αντιμετώπιση ιδιαίτερων εδαφικών χαρακτηριστικών των περιοχών της ΕΕ και ιδιαίτερα των αστικών περιοχών (Κεφάλαιο II του Κανονισμού, άρθρα 9 έως 12) με βασικά χαρακτηριστικά τα ακόλουθα:

- προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η συμβολή στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των οικονομικών, δημογραφικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων, ιδίως σε περιοχές με φυσικά και δημογραφικά μειονεκτήματα, οι δράσεις στον τομέα της εδαφικής ανάπτυξης, περιλαμβανομένης της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, θα πρέπει να βασίζονται σε ολοκληρωμένες εδαφικές στρατηγικές,
- ιδιαίτερη προσοχή στις στρατηγικές βιώσιμης αστικής ανάπτυξης θα πρέπει να δοθεί στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων, ιδίως στη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, στην αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για σκοπούς καινοτομίας και στη στήριξη της ανάπτυξης σε λειτουργικές αστικές περιοχές,
- η προσέγγιση θα πρέπει να βασίζεται σε διατομεακές εδαφικές στρατηγικές με τη χρήση εργαλείων ολοκληρωμένης εδαφικής ανάπτυξης, μέσω των μορφών που ορίζονται στο άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 (ΟΧΕ, ΤΑΠΤΟΚ, άλλα εδαφικά εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί από το κράτος μέλος),

- κατά την ανάπτυξη των αστικών περιοχών, θα πρέπει:
 - ο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των λειτουργικών αστικών περιοχών λόγω της σημασίας στην ενεργοποίηση της συνεργασίας μεταξύ τοπικών αρχών και εταιρών εκατέρωθεν των διοικητικών ορίων, καθώς και για την ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών,
 - ο να εξασφαλίζεται η δέουσα συμμετοχή των τοπικών, περιφερειακών και αστικών αρχών, των οικονομικών και κοινωνικών εταιρών και των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων
- η στήριξη που στοχεύει σε αστικές περιοχές θα πρέπει να μπορεί να ωφεληθεί από πολυταμειακή προσέγγιση (στήριξη από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+),
- οι αρμόδιες εδαφικές αρχές ή φορείς των ΣΒΑΑ επιλέγουν ή συμμετέχουν στην επιλογή πράξεων

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 για το ΕΚΤ+

Το ΕΚΤ+ θα συνεχίσει να συμβάλλει σε στρατηγικές εδαφικής και τοπικής ανάπτυξης, στηρίζοντας τα εργαλεία που ορίζονται στο άρθρο 28 του ΚΚΔ, συμβάλλοντας στην επίτευξη του στόχου «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των τύπων περιοχών και τοπικών πρωτοβουλιών», ως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060, μεταξύ άλλων μέσω μέτρων για τη μείωση της φτώχειας και την κοινωνική ένταξη, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, με σκοπό την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων στις πόλεις και τις περιφέρειες.

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 για τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg)

Στο πλαίσιο της Interreg, το ΕΤΠΑ και, κατά περίπτωση, οι μηχανισμοί εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης υποστηρίζουν τη διαπεριφερειακή συνεργασία, με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής συνοχής («Interreg C»), προωθώντας μεταξύ των άλλων την ανταλλαγή εμπειριών και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού σε σχέση με τον προσδιορισμό, τη μεταφορά και την κεφαλαιοποίηση ορθών πρακτικών για την ολοκληρωμένη και βιώσιμη αστική ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη τις διασυνδέσεις μεταξύ των αστικών και των αγροτικών περιοχών, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης δράσεων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του άρθρου 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058 (Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη), οι οποίες συμπληρώνουν και συντονίζονται με την πρωτοβουλία που περιγράφεται στο άρθρο 12 αυτού (Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία).

N. 4914/2022 περί διαχείρισης, ελέγχου και εφαρμογής αναπτυξιακών παρεμβάσεων της ππ 2021-2027

Ως «Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)» νοούνται οι στρατηγικές που καθορίζουν ολοκληρωμένες δράσεις για την αντιμετώπιση οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων που θίγουν συγκεκριμένες χωρικές ενότητες και την ανάπτυξή τους μέσω αξιοποίησης και μεγιστοποίησης αναπτυξιακών δυνατοτήτων τους, που χαρακτηρίζονται από συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα δράσεων, καθώς και αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4914/2022:

- οι ΟΧΕ-ΒΑΑ, ως εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης, μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείο Συνοχής, ΤΔΜ, καθώς και το ΕΤΘΑΥ, μέσω συνδυασμένων επενδύσεων, από περισσότερα του ενός Προγράμματα ή από περισσότερους του ενός τομείς προτεραιότητας του ίδιου Προγράμματος, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζονται η συνοχή και ο συντονισμός μεταξύ των σχετικών Ταμείων,
- οι Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ αποτελούν τις αρμόδιες αρχές για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των στρατηγικών,
- οι χωρικές αρχές ή φορείς των συγκεκριμένων περιοχών είναι οι αρμόδιοι φορείς για τον σχεδιασμό και την κατάρτιση των ΟΧΕ-ΒΑΑ (δημοτικές αρχές, εταιρικά σχήματα με επικεφαλής δημοτική αρχή),
- η διαβούλευση που διενεργείται σε τοπικό επίπεδο, στο πλαίσιο της κατάρτισης των ΟΧΕ και των ΟΧΕ-ΒΑΑ, υποστηρίζεται από μια συνεκτική ομάδα διοίκησης σε επίπεδο Περιφέρειας, η οποία διασφαλίζει την άρτια προετοιμασία των εν λόγω στρατηγικών και ενδυναμώνει την πεποίθηση της «ιδιοκτησίας» των στρατηγικών από τους δικαιούχους (ΟΤΑ),
- οι στρατηγικές ΒΑΑ εγκρίνονται από τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειακών Προγραμμάτων,
- οι Διαχειριστικές Αρχές διασφαλίζουν, κατά την έγκριση των στρατηγικών, την ύπαρξη ειδικής ομάδας στις χωρικές αρχές για την παρακολούθηση της υλοποίησης των στρατηγικών,
- στη χωρική στρατηγική περιλαμβάνεται κατάλογος πράξεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν

Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο εφαρμογής των ΣΒΑΑ που θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα “Νότιο Αιγαίο” 2021-2027 δεν προβλέπεται η ενεργοποίηση της δυνατότητας ορισμού των αστικών αρχών ως Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης του Προγράμματος, ενώ το Σχέδιο Δράσης υποχρεωτικά θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλογο των έργων (πράξεων) που προτείνονται για χρηματοδότηση.

Τέλος, αναμένεται αναβάθμιση του Εθνικού Δικτύου Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, που προβλέπεται στο άρθρο 28 του Ν. 4914/2022, με τη συμμετοχή των αστικών αρχών, εκπροσώπων των ΟΤΑ (ΚΕΔΕ), Περιφερειών και των φορέων υλοποίησης των ΟΧΕ για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και την επίλυση προβλημάτων υλοποίησης. Το Δίκτυο θα αποτελέσει εργαστήριο σχεδιασμού πολιτικής, διάχυσης γνώσης και καλών πρακτικών.

2.3 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι βασικές λειτουργίες του συστήματος διακυβέρνησης των ΣΒΑΑ είναι οι ακόλουθες:

- Επιλογή Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης:
 - Η ΕΥΔ ΠΝΑ παρέχει τις σχετικές οδηγίες για το πλαίσιο, τη λογική της παρέμβασης, τη στοχοθεσία, τη δομή της Ολοκληρωμένης Στρατηγικής και τη σύνθεση του Σχεδίου Δράσης και μεριμνά για τη συγκρότηση Ομάδας διοίκησης σε επίπεδο Περιφέρειας που θα υποστηρίζει τις διαδικασίες διαβούλευσης και εκπόνησης των στρατηγικών
 - Η Αστική Αρχή σχεδιάζει και εφαρμόζει πρόγραμμα ευρείας διαβούλευσης με τα εμπλεκόμενα μέρη / φορείς και πολίτες και καταρτίζει το σχέδιο της Στρατηγικής,

- Τα αρμόδια όργανα της Αστικής Αρχής εγκρίνουν τη σχετική πρόταση που υποβάλλεται στην ΕΥΔ ΠΝΑ,
- Η Αστική Αρχή υποβάλλει τη σχετική πρόταση στη Διαχειριστική Αρχή.
- Η ΕΥΔ ΠΝΑ αξιολογεί και εισηγείται για την ένταξη της Στρατηγικής (με το Σχέδιο Δράσης) στο ΠεΠ
- Αξιολόγηση και Επιλογή Πράξεων:
 - Η ΕΥΔ ΠΝΑ λαμβάνοντας υπόψη τον κατάλογο πράξεων που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική προχωρά στην εξειδίκευση των δράσεων του Ειδικού Στόχου 5.1 του Περιφερειακού Προγράμματος και εκδίδει σχετικές Προσκλήσεις προς Δικαιούχους, σύμφωνα με το εγκριθέν Σχέδιο Δράσης και τις απαιτήσεις του Συστήματος Διαχείρισης του ΕΣΠΑ 2021-2027
 - Η ΕΥΔ ΠΝΑ παρέχει τα κριτήρια αξιολόγησης σκοπιμότητας και εφικτότητας
 - Η ΕΥΔ ΠΝΑ αξιολογεί τις υποψήφιες Πράξεις ως προς τα λοιπά κριτήρια του ΣΔΕ του ΕΣΠΑ 2021-2027 και εισηγείται για την ένταξη τους στο Περιφερειακό Πρόγραμμα.
- Υλοποίηση και χρηματοδότηση Πράξεων:
 - Η ΕΥΔ ΠΝΑ παρακολουθεί την υλοποίηση των Πράξεων και διενεργεί τη χρηματοδότησή τους σύμφωνα με το εγκριθέν Σχέδιο Δράσης και τις απαιτήσεις του ΣΔΕ του ΕΣΠΑ 2021-2027
 - Η Αστική Αρχή ενημερώνεται από τη Διαχειριστική Αρχή για αλλαγές του Σχεδίου Δράσης που απαιτούνται λόγω πιθανής προβληματικής υλοποίησης κάποιων Πράξεων
 - Η Αστική Αρχή ελέγχει την τεχνική πλευρά πιθανών αναγκαίων αλλαγών και εισηγείται αναλόγως στην ΕΥΔ ΠΝΑ.
- Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της υλοποίησης της Στρατηγικής:
 - Η Αστική Αρχή συγκροτεί Ομάδα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης (ΟΠΑ) της στρατηγικής, στην οποία εκπροσωπούνται το σύνολο των φορέων της εταιρικής σχέσης, η οποία συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα,
 - Η Αστική Αρχή παρακολουθεί (με βάση τα δεδομένα των υπηρεσιών των φορέων της εταιρικής σχέσης και της ΕΥΔ ΠΝΑ) την πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής ως προς τους στόχους της και τις συνέργιες με τις άλλες παράλληλες πολιτικές και προγράμματα (τα εν λόγω δεδομένα κοινοποιούνται στην Ομάδα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης),
 - Η Αστική Αρχή προχωρά σε τακτά χρονικά διαστήματα (π.χ. σε εξαμηνιαία ή ετήσια βάση) στον απολογισμό εφαρμογής της στρατηγικής, δίνοντας έμφαση στην πορεία επίτευξης των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων (δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων), με τα βασικά συμπεράσματα να
 - Η Αστική Αρχή με βάση την πορεία υλοποίησης της στρατηγικής και τις τυχόν αλλαγές στο εξωτερικό περιβάλλον αυτής εισηγείται, εφόσον απαιτείται, αλλαγές στη Στρατηγική ή επανασχεδιασμό του Σχεδίου Δράσης στην ΕΥΔ ΠΝΑ
 - Η ΕΥΔ ΠΝΑ αξιολογεί και εισηγείται τις τροποποιήσεις που κρίνονται σκόπιμες ως προς το

Περιφερειακό Πρόγραμμα.

Η Αστική Αρχή θα υποβάλει στην πρότασή της όλα τα απαιτούμενα στοιχεία που θα τεκμηριώνουν την ικανότητα της ως προς τα παραπάνω. Ειδικότερα πρέπει να αποδείξει ότι εξασφαλίζει:

- (α) Συνθετική λειτουργία κατά το σχεδιασμό και την επιλογή των πράξεων και συναίνεση εκ μέρους όλων των φορέων που εμπλέκονται.
- (β) Πλήρη τεχνική ικανότητα για την επιλογή των δράσεων, την ωρίμανση και υλοποίηση των έργων/πράξεων.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω:

- Η Αστική Αρχή παρέχει όλα τα στοιχεία της ευρείας διαβούλευσης με τα εμπλεκόμενα μέρη / φορείς και πολίτες κατά την κατάρτιση του σχεδίου της Στρατηγικής
- Η Αστική Αρχή θα συγκροτήσει Ομάδα Παρακολούθησης και Αξιολόγησης (ΟΠΑ) της στρατηγικής στην οποία συμμετέχουν τα αρμόδια στελέχη του Δήμου και εκπροσωπείται το σύνολο των φορέων της εταιρικής σχέσης, υπό το πρίσμα της εξασφάλισης της μέγιστης τοπικής συναίνεσης,

2.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σύμφωνα με τη σχετική Πρόσκληση μετά την υποβολή των προτάσεων ΣΒΑΑ θα ακολουθήσει η αξιολόγησή τους από την ΕΥΔ ΠΝΑ βάσει της οποίας θα επιλεγούν οι περιοχές παρέμβασης, οι στρατηγικές και τα σχέδια δράσης με βάση τη φθίνουσα βαθμολογία της αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση των προτάσεων είναι συγκριτική και διενεργείται με βάση τις παρακάτω Ομάδες Κριτηρίων:

▪ **Ομάδα Κριτηρίων 1: ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ**

Ελέγχεται η πληρότητα της πρότασης και η συμβατότητά της με τους όρους και τις προϋποθέσεις της Πρόσκλησης.

Όλα τα επιμέρους κριτήρια αυτής της Ομάδας αξιολογούνται με ΝΑΙ/ΟΧΙ και έχουν **υποχρεωτική εφαρμογή**. Η θετική τους αξιολόγηση (ΝΑΙ) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση της αξιολόγησης, διαφορετικά η διαδικασία τερματίζεται και η πρόταση απορρίπτεται.

- Λοιπές Ομάδες Κριτηρίων:

Ομάδα Κριτηρίων 2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Ομάδα Κριτηρίων 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Ομάδα Κριτηρίων 4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Ομάδα Κριτηρίων 5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ.

Τα κριτήρια αξιολογούνται με τιμές από 0 έως 10 και σταθμίζονται ανάλογα τη βαρύτητα τους, ενώ στην περίπτωση που ορισμένα χαρακτηριστικά του σχεδίου πρέπει υποχρεωτικά να πληρούνται, προσδιορίζεται μια κατώτατη τιμή (βάση) η οποία σε περίπτωση αποτυχίας, ανεξάρτητα της συνολικής βαθμολογίας οδηγεί στην απόρριψη του σχεδίου.

Η μέγιστη βαθμολόγηση για κάθε Ομάδα Κριτηρίων (x) είναι 100 και υπολογίζεται ως το άθροισμα της σταθμισμένης βαθμολογίας των κριτηρίων (i) που ανήκουν στην Ομάδα x, ως εξής:

$$\Sigma_i = \text{Βαθμολογία Κριτηρίου } i \times \text{Συντελεστής βαρύτητας κριτηρίου } i$$

Η συνολική βαθμολογία υπολογίζεται αντίστοιχα με άθροιση των επιμέρους σταθμισμένων βαθμολογιών για τις Ομάδες κριτηρίων 2 έως 5. Οι Συντελεστές Βαρύτητας για κάθε ομάδα κριτηρίων είναι:

Ομάδα Κριτηρίων	Συντελεστής Βαρύτητας (Σ.Β)
2. Περιοχή Παρέμβασης	20%
3. Αξιολόγηση της Στρατηγικής	30%
4. Αξιολόγηση του σχεδίου δράσης και του χρηματοδοτικού σχεδίου	40%
5. Αξιολόγηση του συστήματος διακυβέρνησης, της θεσμικής και διαχειριστικής ικανότητας της αστικής αρχής	10%

Αναλυτικά τα κριτήρια και ο τρόπος αξιολόγησης των προτάσεων παρουσιάζονται στο Παράρτημα ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΟΧΕ ΒΑΑ του παρόντος Οδηγού.

Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης η ΕΥΔ ΠΝΑ θα ενημερώσει εγγράφως τις αστικές αρχές για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης (στην επιστολή ενημέρωσης περιλαμβάνονται και παρατηρήσεις προς τις αστικές αρχές που έχουν επιλεγεί για πιθανές αλλαγές στο προτεινόμενο σχέδιο ΒΑΑ).

Τα σχέδια ΒΑΑ που θα προεπιλεγούν θα υποβάλουν την τελική πρόταση, που θα ενσωματώνει τις τυχόν παρατηρήσεις της ΕΥΔ ΠΝΑ, σε χρονικό διάστημα που θα οριστεί από αυτή.

Μετά τον έλεγχο πλήρωσης της συμμόρφωσης των προτάσεων προς τις παρατηρήσεις εκδίδεται απόφαση έγκρισης των προτάσεων από την ΕΥΔ ΠΝΑ.

3. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

3.1 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η **περιοχή εφαρμογής** για κάθε Στρατηγική ΒΑΑ προτείνεται από κάθε Δήμο και θα πρέπει να βρίσκεται **εντός των ορίων του οικισμού** [επίπεδο διοικητικής διαίρεσης 8 (“οικισμός”) της έδρας της Περιφερειακής Ενότητας ελάχιστου μόνιμου πληθυσμού 5.000 (σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού του 2021), περιλαμβάνοντας τμήμα ή το σύνολο του οικισμού, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η στρατηγική θα αφορά πράγματι αστικό οικισμό και αστικό πληθυσμό.

Επιπρόσθετα, στις περιοχές εφαρμογής των ΣΒΑΑ **είναι δυνατή η συμπερίληψη οικισμού** (αστικού ή μη) ή τμήματος αυτού του ίδιου Δήμου, **ο οποίος παρουσιάζει άμεση χωρική συνέχεια με τον αστικό οικισμό**. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει η προτεινόμενη στρατηγική να τεκμηριώνει τη σκοπιμότητα διεύρυνσης της περιοχής εφαρμογής σε άλλους οικισμούς (αστικούς ή μη), με βάση την προσέγγιση σχετικά με τη λειτουργικότητα της προτεινόμενης περιοχής, όπως ενδεικτικά κοινές ανάγκες και προκλήσεις, υφιστάμενες ή εν δυνάμει κοινές βασικές υποδομές και δίκτυα, συμπληρωματικότητα των τοπικών οικονομιών και της αγοράς εργασίας, κοινές ή συμπληρωματικές ευκαιρίες και δυνατότητες κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.

Σύμφωνα με τη 2^η Εγκύκλιο για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027 του ΕΣΠΑ προτεραιότητα εφαρμογής ολοκληρωμένων στρατηγικών μέσω ΟΧΕ-ΒΑΑ θα πρέπει να δοθεί σε αστικές περιοχές όπου μεταξύ άλλων εντοπίζονται:

- προγραμματισμός επενδύσεων και υποδομών υπερτοπικού χαρακτήρα,
- συγκέντρωση ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρηματικού δυναμικού για την ανάπτυξη καινοτόμων πρωτοβουλιών
- σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα
- χωρική συγκέντρωση ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, υποβαθμισμένο δομημένο περιβάλλον και χαμηλού επιπέδου υπηρεσίες,
- αναξιοποίητοι, ελεύθεροι ή/και εγκαταλελειμμένοι χώροι και κτίρια (δημόσια ή, υπό προϋποθέσεις, και ιδιωτικά),
- πιέσεις από την κλιματική αλλαγή και σημαντικοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Στην πρόταση που θα υποβληθεί, τα κριτήρια πρέπει να χρησιμοποιηθούν πιο εξειδικευμένα ως προς τα ειδικά χαρακτηριστικά της περιοχής εφαρμογής και ενδεικτικά:

- (α) Δημογραφικά χαρακτηριστικά (πληθυσμιακή δυναμική, επίπεδο εκπαίδευσης)
- (β) Κοινωνικά χαρακτηριστικά (υγεία, πρόνοια, δομές)
- (γ) Διάρθρωση οικονομίας (σύνθεση επιχειρήσεων κατά κλάδο, δυναμισμός επιχειρήσεων, καινοτομία)
- (δ) Χαρακτηριστικά απασχόλησης
- (ε) Κίνδυνος κοινωνικού αποκλεισμού (φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός, παραβατικότητα)
- (στ) Επάρκεια σε βασικές υποδομές (στον τομέα των μετακινήσεων και μεταφορών και του περιβάλλοντος)

- (ζ) Φυσικό περιβάλλον (πράσινο, ατμοσφαιρική ρύπανση, ποιότητα υδάτων, κλίμα)
- (η) Πολεοδομική οργάνωση, χρήσεις γης και δομημένο περιβάλλον (ποιότητα κατοίκησης, κυκλοφοριακός φόρτος, διαθεσιμότητα χώρων πρασίνου, διαχείριση αποβλήτων, συγκρούσεις χρήσεων)
- (θ) Ρυθμίσεις και δεσμεύσεις από προγράμματα και μελέτες (Περιφερειακό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο ισχύον ή υπό έγκριση, Ειδικές μελέτες και Ειδικά πλαίσια προστασίας,)

Η πρόταση πρέπει να περιλαμβάνει τεκμηρίωση με βάση τις προβλέψεις του ισχύοντος ή υπό έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, του Επιχειρησιακού Σχεδίου του αρμόδιου Δήμου ή άλλα Προγράμματα και μελέτες, και χαρτογραφικό λεπτομερή εντοπισμό της περιοχής και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει κατά πρόκληση.

3.2 ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Καν. 1060/2021 οι χωρικές στρατηγικές θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- (α) τη γεωγραφική περιοχή που καλύπτει η στρατηγική·
- (β) ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του αναπτυξιακού δυναμικού της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών διασυνδέσεων·
- (γ) περιγραφή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων αναπτυξιακών αναγκών και του αναπτυξιακού δυναμικού της περιοχής·
- (δ) περιγραφή της συμμετοχής των εταίρων σύμφωνα με το άρθρο 8 στην κατάρτιση και την εφαρμογή της στρατηγικής.

Αντίστοιχα στο ΕΣΠΑ 2021-2027 γίνεται μνεία του γεγονότος ότι οι στρατηγικές ΟΧΕ-ΒΑΑ θα περιλαμβάνουν ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- συνεκτική και τεκμηριωμένη SWOT ανάλυση της κάθε περιοχής παρέμβασης
- σαφή περιγραφή του μοντέλου διακυβέρνησης σε τοπικό ή/και περιφερειακό επίπεδο
- περιορισμένο αριθμό επενδυτικών προτεραιοτήτων
- σχέδιο δράσης με τα έργα και τις δράσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν κατά προτεραιότητα από τους πόρους των ΠΕΠ με τους ενδεικτικούς προϋπολογισμούς και τα χρονοδιαγράμματα ωρίμανσης και υλοποίησης τους
- τεκμηρίωση της εναρμόνισής τους με τα ΣΒΑΚ με στόχο βιώσιμες, καθαρές μεταφορές ειδικότερα στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα.

Σε εφαρμογή των παραπάνω η πρόταση χρηματοδότησης που θα υποβληθεί στο ΠΕΠ ΝΑ θα πρέπει σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα της Πρόσκλησης “Έντυπο υποβολής πρότασης” να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- A. Παρουσίαση της περιοχής εφαρμογής και τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της στρατηγικής:**
 - Οριοθέτηση και συνοπτική ανάλυση βασικών χαρακτηριστικών της περιοχής εφαρμογής
 - Ακριβή όρια της Περιοχής Εφαρμογής, περιλαμβανομένου καταλόγου των Δημοτικών

Ενοτήτων/Κοινοτήτων που περιλαμβάνονται στη στρατηγική

- Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής εφαρμογής, με ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν κάθε διαπίστωση ως προς τα παρακάτω χαρακτηριστικά:
 - Οικονομικά χαρακτηριστικά (διάθρωση και χαρακτηριστικά οικονομικών δραστηριοτήτων, δυναμικοί και φθίνοντες κλάδοι, αργούν και αναδυόμενο αναπτυξιακό δυναμικό κοκ.)
 - Κοινωνικά χαρακτηριστικά / Κοινωνικές υπηρεσίες και υποδομές (δημογραφικά χαρακτηριστικά, κατάσταση απασχόλησης/ανεργίας, τυχόν θύλακες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (περιοχές και πληθυσμός), κατάσταση κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών κοκ.)
 - Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και κλιματική αλλαγή (πηγές ρύπανσης, διαχείριση αποβλήτων/απορριμμάτων, φαινόμενα θερμοκηπίου, κίνδυνοι πλημμυρών, μόλυνση/διάβρωση εδαφών και ακτών, ενεργοβόρες δραστηριότητες κοκ.)
 - Δομημένο και πολιτιστικό περιβάλλον και βασικές υποδομές (κατάσταση χώρων πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων, δικτύων πεζόδρομων/ποδηλατοδρόμων, διατηρητέων κτιρίων, συνόλων και οικιστικού αποθέματος, υποδομών και συστημάτων μεταφορών / ενέργειας / επικοινωνιών και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, περιοχές αισθητικής και άλλης υποβάθμισης, πολιτιστικές υποδομές, τοπόσημα κοκ.)
 - Πολεοδομική οργάνωση, χρήσεις γης (συγκρούσεις χρήσεων γης, χρήσεις με ανεπαρκείς διαθέσιμες εκτάσεις, διαθέσιμοι κενοί αστικοί χώροι κοκ.)
- Τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της στρατηγικής ως προς τα/τις παραπάνω χαρακτηριστικά/προκλήσεις
- Τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της στρατηγικής με βάση τις παραπάνω προκλήσεις, όπως αυτές εντοπίζονται στα πορίσματα και στις προτάσεις προγραμμάτων, κειμένων πολιτικής και μελετών που αφορούν στην περιοχή εφαρμογής (π.χ. Περιφερειακό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ισχύον ή υπό εκπόνηση Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, ισχύον ή υπό εκπόνηση Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου, άλλο κείμενο πολιτικής ή σχετική μελέτη)
- Χάρτης της περιοχής με τα ακριβή όρια, τις διοικητικές και πολεοδομικές ενότητες και το οδικό δίκτυο
- Χάρτης της περιοχής με τα ακριβή όρια, τις διοικητικές ενότητες και την αποτύπωση των βασικών χαρακτηριστικών / προκλήσεων της περιοχής

B. Στόχοι και Αρχιτεκτονική της στρατηγικής:

- Πίνακας ανάλυσης των δυνατοτήτων, των αδυναμιών και των προοπτικών της περιοχής ανά κατηγορία προκλήσεων (οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών/κλιματικής αλλαγής, δομημένου και πολιτιστικού περιβάλλοντος & βασικών υποδομών, πολεοδομικής οργάνωσης/χρήσεων γης)
- Περιγραφή, τεκμηρίωση, προτεραιοποίηση και χωρικός εντοπισμός κυριότερων αναγκών ανά κατηγορία προκλήσεων

- Υιοθέτηση και αιτιολόγηση στρατηγικών στόχων και Αξόνων Στρατηγικής
- Συγκρότηση Αξόνων Στρατηγικής σε Ειδικούς Στόχους, αιτιολόγησή τους ως προς τις προκλήσεις και συνέργειές τους με άλλους Ειδικούς Στόχους
- Τεκμηρίωση συνάφειας Αξόνων Στρατηγικής & Ειδικών Στόχων με τις Προτεραιότητες / Ειδικούς Στόχους και τα πεδία παρέμβασης του ΠεΠ Νότιο Αιγαίο, καθώς και τις λοιπές πηγές χρηματοδότησης της Στρατηγικής
- Περιγραφή συνεργειών με άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα, ειδικές Στρατηγικές και άλλες πολιτικές στην Περιφέρεια (π.χ. Προγράμματα ΕΣΠΑ, περιφερειακή διάσταση της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, Περιφερειακό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και άλλα χωρικά σχέδια, εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και σχέδια κοκ.)

Γ. Σχέδιο Δράσης:

- Εξειδίκευση Αξόνων Στρατηγικής σε παρεμβάσεις/δράσεις ανά Ειδικό Στόχο
- Ανάλυση προτεινόμενων πράξεων (έργων) ανά προτεινόμενη παρέμβαση/δράση (περιγραφή, π/υ, φορέας υλοποίησης, Προτεραιότητα/Ειδικός Στόχος/Πεδίο Παρέμβασης του ΠεΠ Νότιο Αιγαίο ή άλλο/η πρόγραμμα/πηγή χρηματοδότησης, δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων, βαθμός ωρίμανσης)
- Χρονοπρογραμματισμός παρεμβάσεων/δράσεων (έναρξη/λήξη)

Δ. Σχέδιο χρηματοδότησης:

Κατάρτιση χρηματοδοτικού Πίνακα της Στρατηγικής ανά Άξονα, Ειδικό Στόχο της Στρατηγικής και Παρέμβαση/Δράση με τα ακόλουθα στοιχεία:

- Δημόσια Δαπάνη
- Ταμείο χρηματοδότησης
- Πρόγραμμα/Πηγή χρηματοδότησης και Ειδικό Στόχο Προγράμματος
- Πεδίο παρέμβασης (αφορά στις παρεμβάσεις/δράσεις που προτείνονται προς χρηματοδότηση από το ΠεΠ Νότιο Αιγαίο)

Στην περίπτωση έργων με πηγή χρηματοδότησης άλλη από το ΠεΠ Νοτίου Αιγαίου απαιτείται αιτιολόγηση της ανάγκης για συμπληρωματική χρηματοδότηση από άλλα Προγράμματα / Πηγές Χρηματοδότησης. Ομοίως αναγκαία είναι η αιτιολόγηση της ανάγκης και της δυνατότητας για μόχλευση ιδιωτικών πόρων.

Ε. Σύστημα Διακυβέρνησης:

- Περιγραφή και τεκμηρίωση επάρκειας Αστικής Αρχής:
 - Περιγραφή της Αστικής Αρχής (αρμοδιότητες και περιοχή ευθύνης, σύνθεση εταιρικού σχήματος εάν προτείνεται, διοίκηση και διάρθρωση, αντικείμενο και στελέχωση των υπηρεσιών)
 - Αυτοαξιολόγηση Αστικής Αρχής ως προς την ικανότητα σχεδιασμού και παρακολούθησης υλοποίησης της Στρατηγικής (θεσμική νομιμοποίηση,

αντιπροσωπευτικότητα, εξασφάλιση ενιαίου σχεδιασμού για την περιοχή, επαρκής τεχνογνωσία, εξοικείωση με τις απαιτήσεις του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ, διαθεσιμότητα διευθύνσεων / τμημάτων / οργανικών μονάδων για αξιολόγηση και επιλογή πράξεων, ικανότητα προσωπικού, διάκριση μονάδων ή προσωπικού αξιολόγησης και επιλογής πράξεων / υλοποίησης πράξεων και ετοιμότητα συγκρότησης του εταιρικού σχήματος εάν προτείνεται)

▪ Πρόταση λειτουργιών διακυβέρνησης

Περιλαμβάνεται ο τρόπος οργάνωσης των λειτουργιών, η διάταξη των υπηρεσιών και η εσωτερική κατανομή εργασιών, οι προβλέψεις για την επαρκή στελέχωση και ο τρόπος κάλυψης όλων των αναγκών που σχετίζονται με τις παρακάτω λειτουργίες διακυβέρνησης της Στρατηγικής:

- Εκπόνηση Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης
- Αξιολόγηση και επιλογή Πράξεων
- Παρακολούθηση υλοποίησης Πράξεων
- Διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ανασχεδιασμού της Στρατηγικής

▪ Αναγνώριση και Διαχείριση κινδύνων

- Περιγραφή είδους κινδύνων (επιχειρησιακών, οικονομικών, νομικών, τεχνικών προβλημάτων, στελέχωσης, θεσμικών) ανά στάδιο ανάπτυξης των παρεμβάσεων/δράσεων και ιεράρχησή τους σε κατηγορίες χαμηλού, μεσαίου, υψηλού κινδύνου
- Ανάλυση του τρόπου διαχείρισης των παραπάνω κινδύνων

ΣΤ. Διαβούλευση

Παρατίθενται οι ενέργειες διαβούλευσης που ακολουθήθηκαν για το σχεδιασμό και την υποβολή της πρότασης και για τα αποτελέσματά τους, σύμφωνα με το σχετικό πρότυπο του Εντύπου υποβολής της πρότασης.

3.3 ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Η Στρατηγική προτείνεται από την Αστική Αρχή. Με βάση το προγραμματικό και κανονιστικό πλαίσιο, η Διαχειριστική Αρχή εξειδικεύει τις ακόλουθες κατευθύνσεις που κρίνεται **σκόπιμο** να ακολουθήσει η Αστική Αρχή.

- (α) Η Στρατηγική θα κριθεί από την επάρκειά της για την αντιμετώπιση των περισσότερων από τις οριζόμενες στον Κανονισμό και στο ΕΣΠΑ 2021-2027 προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αστική περιοχή, υιοθετώντας κατάλληλους στρατηγικούς και ειδικούς στόχους για την αντιμετώπιση ή αξιοποίηση των παραπάνω προκλήσεων. Υπό αυτή την έννοια σκόπιμες για την περιοχή παρεμβάσεις, συνοδευόμενες από μια γενική στρατηγικού επιπέδου αναφορά στα γνωστά προβλήματα και σε αντίστοιχους στόχους για την περιοχή δεν συγκροτούν κατ' ανάγκη αποδεκτή στρατηγική.

- (β) Οι επιμέρους στρατηγικές θα πρέπει να βρίσκονται σε συμφωνία με το ισχύον τοπικό ή περιφερειακό πλαίσιο στρατηγικών και χωρικών εργαλείων (π.χ. Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου, ισχύον ή υπό εκπόνηση Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, ισχύον ή υπό εκπόνηση Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, Περιφερειακό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, άλλο κείμενο πολιτικής ή σχέδιο που αφορά στην αστική περιοχή)
- (γ) Η Στρατηγική πρέπει να είναι ολοκληρωμένη, δηλαδή όλες οι παρεμβάσεις της να συνεργούν κατάλληλα μεταξύ τους για τη συνολική αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων που καλούνται να αντιμετωπίσουν.
- (δ) Η Στρατηγική θα κριθεί από την ικανότητά της να συμβάλει στην ολοκληρωμένη προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Επομένως δε μπορεί να περιορίζεται σε αντιμετώπιση των προβλημάτων μόνο σε εκείνες τις πολύ συγκεκριμένα οριοθετημένες περιοχές όπου κάποια ή κάποιες προκλήσεις εμφανίζονται με τη μεγαλύτερη ένταση, χωρίς να εντάσσεται σε μια ευρύτερη στρατηγική για ολόκληρη την αστική περιοχή.
- (ε) Λόγω του συγκεκριμένου ύψους των διαθέσιμων πόρων, καθώς και της πρόδηλης αδυναμίας αντιμετώπισης του συνόλου των αναγκών για τη βιώσιμη ανάπτυξη των αστικών περιοχών στη μεσοπρόθεσμη χρονική περίοδο εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2021-2027 θα πρέπει να γίνει κατάλληλη χρήση των δυνητικών πηγών χρηματοδότησης των στρατηγικών και ειδικότερα:
- γίνεται **επιλογή παρεμβάσεων/ έργων μικρού προϋπολογισμού**, τα οποία μπορούν να επιφέρουν άμεσα **αποτελέσματα στο σύνολο της περιοχής εφαρμογής** της στρατηγικής και έχουν **θετικές επιπτώσεις για το σύνολο των κατοίκων ή των ειδικών ομάδων στόχων** (κατ' εξοχή ευάλωτες ομάδες πληθυσμού) των αστικών περιοχών,
 - αξιοποιούνται κατάλληλα **συμπληρωματικές παρεμβάσεις** που ενισχύουν την **προστιθέμενη αξία** και τη **βιωσιμότητα των υλοποιούμενων έργων** (π.χ. προμήθεια καθαρών οχημάτων μεταφοράς με συστήματα πληροφόρησης κυκλοφορίας τους για το κοινό, ανάπτυξη/αξιοποίηση κτιρίων ή δημόσιων χώρων/πρασίνου με παράλληλες παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας ή υπογειοποίησης δικτύων κοκ.),
 - είναι δυνατή η αξιοποίηση λοιπών, πέραν του ΠεΠ, συγχρηματοδοτούμενων αλλά και εθνικών πόρων, ενώ επιθυμητή είναι η προσέλκυση/ μόχλευση πόρων του ιδιωτικού τομέα για τη χρηματοδότηση των στρατηγικών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Ενότητα 1.4 του παρόντος Οδηγού.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ενεργοποίηση αυτής της δυνατότητας αποτελεί η προηγούμενη συνεργασία με την Ομάδα Διοίκησης της Περιφέρειας και την ΕΥΔ ΠΝΑ κατά το στάδιο διαβούλευσης και εκπόνησης των στρατηγικών. Προτάσεις που ενσωματώνουν προβλέψεις χρηματοδότησης παρεμβάσεων χωρίς την προηγούμενη παραπάνω συνεργασία δεν θα εξετάζονται και θα απορρίπτονται.

Σημειώνεται ότι, για ορισμένους τύπους παρεμβάσεων η μόχλευση ιδιωτικών πόρων μπορεί να είναι και χρηματοδοτικά αναγκαία και αυτονόητη, όταν π.χ. στοχεύουν σε ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης.

- (στ) Οι επιμέρους στρατηγικές θα πρέπει να βρίσκονται σε συμφωνία με την ευρύτερη στρατηγική του ΠεΠ Νότιο Αιγαίο. Επομένως, τόσο οι ειδικότεροι στόχοι της όσο και το μίγμα των παρεμβάσεων της πρέπει να είναι αντίστοιχοι με τη στοχοθεσία του ΠεΠ και συνολικά του ΕΣΠΑ 2021-2027. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να τηρούνται οι παρακάτω αρχές και

κατευθύνσεις:

- οι επιμέρους παρεμβάσεις θα πρέπει να υπηρετούν τους στόχους των ενδεικτικών παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 5.ι “Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές” του ΠεΠ Νότιο Αιγαίο και να αφορούν στα ενδεικτικά πεδία παρέμβασης του Ειδικού Στόχου, με τουλάχιστον το 40% των συνολικών πόρων των έργων που προτείνεται να χρηματοδοτηθούν από τον Ειδικό Στόχο 5.ι του ΠεΠ να αφορούν σε παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή

Για την ενσωμάτωση στις στρατηγικές τύπων δράσεων και πεδίων παρέμβασης που δεν κατονομάζονται στον Ειδικό Στόχο 5.ι του ΠεΠ θα πρέπει να προηγηθεί κατά το στάδιο διαβούλευσης και εκπόνησης των στρατηγικών συνεργασία με την Ομάδα Διοίκησης της Περιφέρειας και την ΕΥΔ ΠΝΑ.

- πρέπει να εφαρμοσθεί κατάλληλο μίγμα παρεμβάσεων με την αξιοποίηση πόρων για τη χρηματοδότηση αφενός υποδομών και της επιχειρηματικότητας (ΕΤΠΑ) και αφετέρου δράσεων για τη στήριξη της απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών (ΕΚΤ+)
 - το σύνολο των παρεμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν μέσω των στρατηγικών θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τις εθνικές τομεακές και περιφερειακές πολιτικές και θα ακολουθούν τις σχετικές οριζόντιες δεσμεύσεις του Προγράμματος (π.χ. βελτίωση της ενεργειακής κατάταξης των ενισχυόμενων δημόσιων κτιρίων κατά δύο τουλάχιστον ενεργειακές κατηγορίες, ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας αποκλειστικά των κλάδων προτεραιότητας της Περιφέρειας, μη ενίσχυση των υποδομών και της λειτουργίας “κλειστού” τύπου δομών, όπως οικοτροφεία κ.λπ)
 - στο πλαίσιο των επιμέρους παρεμβάσεων ενθαρρύνεται η ανάπτυξη διαπεριφερειακών, διασυνοριακών και διακρατικών συνεργασιών για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων με αστικές αρχές όμορων περιφερειών και χωρών
- (ζ) Η Στρατηγική δε μπορεί να καταλήγει σε μία απλή σύνθεση υποσυνόλων μικρότερων παρεμβάσεων που συγκροτούνται ανά κατηγορία προκλήσεων, εάν δε μπορεί να αποδείξει ότι όλα συνεργούν με άλλα για την κοινή αντιμετώπιση όλων των προκλήσεων στην αστική περιοχή. Το μίγμα των παρεμβάσεων δεν μπορεί να περιορίζεται ή να επικεντρώνεται ως φυσικό αντικείμενο και ως κόστος κατά δυσανάλογο μέρος του στην αντιμετώπιση π.χ. μόνο των περιβαλλοντικών προκλήσεων και αυτών από την κλιματική αλλαγή, με μια γενική αναφορά στις οικονομικές, κοινωνικές και άλλες προκλήσεις.
- (η) Η Στρατηγική δεν περιορίζεται ούτε εξαντλείται σε παρεμβάσεις αρμοδιότητας των Δήμων αλλά απαντά στις προκλήσεις και αφορά στο σύνολο των πολιτών της περιοχής εφαρμογής. Υπό αυτή την έννοια ισχυρή είναι η σύσταση για συγκρότηση εταιρικού σχήματος χωρίς αποκλεισμούς με τη συμμετοχή φορέων που εμπλέκονται σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής της στρατηγικής (εκπόνηση, υλοποίηση και αξιολόγηση εφαρμογής της).¹

¹ Για κατευθύνσεις και παραδείγματα οικοδόμησης της εταιρικής σχέσης στις ΣΒΑΑ ανατρέξτε στο ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (κυρίως στην Ενότητα: ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ αλλά και σε άλλες Ενότητες του Εγχειρίδιου)

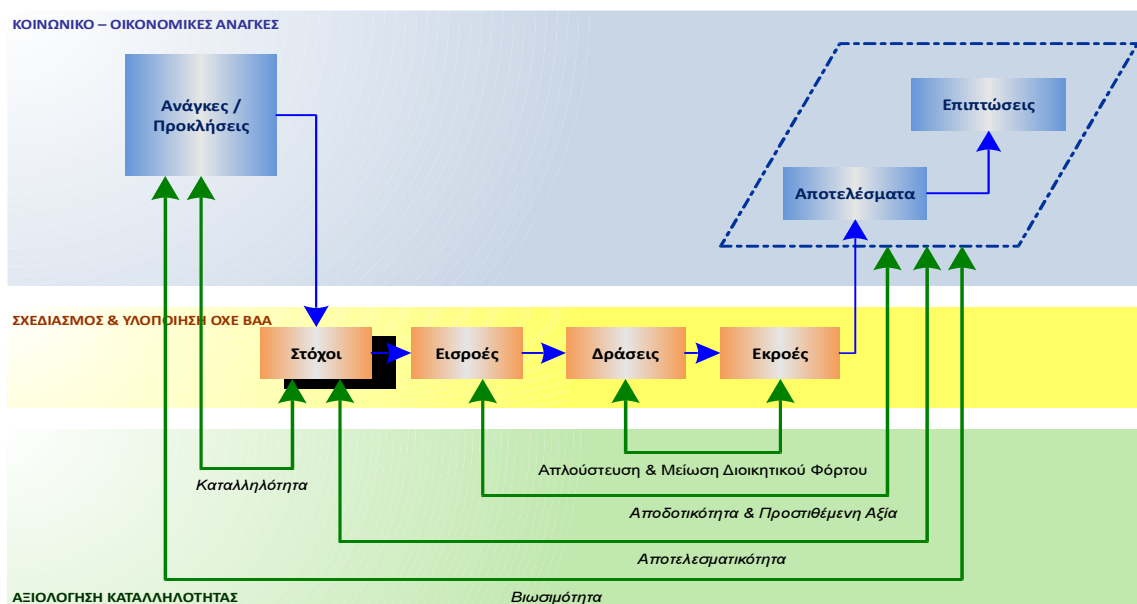
(θ) Η συμμετοχή και αποδοχή των πολιτών στη Στρατηγική είναι ιδιαίτερα σημαντική. Θα πρέπει αποδεικνύεται η επαρκής διαβούλευση, ο βαθμός που είναι κατανοητές από την κοινωνία των πολιτών και το πως ενσωματώνονται απόψεις και ιδέες.

3.4 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Για να είναι συμβατή με το προγραμματικό πλαίσιο της περιόδου 2021-2027, η Στρατηγική πρέπει να τεκμηριώνει τις επιλογές της για επικέντρωση σε συγκεκριμένα ζητήματα / προτεραιότητες και περιοχές, να προσδιορίζει τα αναμενόμενα συνολικά της αποτελέσματα και να αιτιολογεί τους επιμέρους στόχους, σύμφωνα με μια πλήρη ΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.

Η ύπαρξη σαφούς Λογικής Παρέμβασης είναι κεντρική απαίτηση στο σχεδιασμό και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο και ορίζει τα λογικά βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για να δοθεί έμφαση στα αποτελέσματα: ξεκινά από την ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και προκλήσεων που διαμορφώνουν την στρατηγική και στη συνέχεια προχωρεί στον ορισμό στόχων οι οποίοι υποδεικνύουν το αποτέλεσμα που θα επιτευχθεί μέσα από την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων / δράσεων. Οι στόχοι απαιτούν τον ορισμό συγκεκριμένων δεικτών αποτελεσμάτων και τα έργα / δράσεις τον ορισμό συγκεκριμένων δεικτών εκροών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η τελική επιλογή στόχων συναρτάται με τη διαθεσιμότητα πόρων στο ΠεΠ στους κατάλληλους Ειδικούς Στόχους και Πεδία Παρέμβασης του ΠεΠ. Για στόχους που πιθανόν επιλεγούν ως αναγκαίοι αλλά δεν υπάρχει αντίστοιχη διαθεσιμότητα πόρων στο ΠεΠ, η Στρατηγική πρέπει να προσδιορίσει τους αντίστοιχους (με διαθεσιμότητα πόρων) Ειδικούς Στόχους και Πεδία Παρέμβασης άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

3.5 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Η επιλογή των παρεμβάσεων με βάση τους στόχους κατά μία σαφή Λογική Παρέμβασης και λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο του ΠεΠ, είναι ευθύνη της Αστικής Αρχής. Η Διαχειριστική Αρχή

παρέχει, με βάση την προεργασία που διενήργησε, **κατάλογο ενδεικτικών παρεμβάσεων**, για διερεύνηση της σκοπιμότητας τους από την αστική αρχή. Η αστική αρχή μπορεί να επιλέξει από αυτές ή να κρίνει αναγκαίες άλλες και οπωσδήποτε πρέπει να αποδείξει τη σκοπιμότητα και εφικτότητα κάθε παρέμβασης που τελικώς θα προτείνει.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Ειδικός Στόχος / Ταμείο	Πεδίο Παρέμβασης	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις/ Δράσεις
1.iii / ΕΤΠΑ	021 - Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων	<ul style="list-style-type: none"> Ενίσχυση τοπικών ΜΜΕ που προσδιορίζονται από την περιφερειακή διάσταση της Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση (<i>εξειδίκευση ανά στρατηγική</i>)
4.α / ΕΚΤ+	134 - Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις προώθησης στην απασχόληση ανέργων σε κλάδους αιχμής και αναδυόμενους τομείς της τοπικής οικονομίας
4.ια / ΕΚΤ+	158. Μέτρα για την αναβάθμιση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και προσιτές υπηρεσίες	<ul style="list-style-type: none"> Ενίσχυση δομών αντιμετώπισης της φτώχειας Ενίσχυση δομών στήριξης γυναικών
4.ια / ΕΚΤ+	159. Μέτρα για την ενίσχυση της υλοποίησης υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και τοπικών κοινοτήτων	<ul style="list-style-type: none"> Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών και φροντίδας (<i>π.χ. Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑμεΑ, ΚΗΦΗ, ΚΔΗΦ</i>)
5.i / ΕΤΠΑ	016 - Λύσεις ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές για κυβερνήσεις	<ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη εφαρμογών “έξυπνης πόλης”* Ανάπτυξη εφαρμογών ψηφιακού μετασχηματισμού των Δήμων* Ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών στους τομείς του πολιτισμού και τουρισμού
5.i / ΕΤΠΑ	045 - Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	<ul style="list-style-type: none"> Ενεργειακή αναβάθμιση του δημόσιου κτηριακού αποθέματος βιοκλιματικές αναπλάσεις δημόσιων χώρων
5.i / ΕΤΠΑ	058 - Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)	<ul style="list-style-type: none"> Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας Κατασκευή έργων προστασίας ακτών - αντιδιαβρωτικών έργων και προστασία λιμένων έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής Κατασκευή ή/και αναβάθμιση έργων προστασίας από τις κατολισθήσεις (προκαλούμενες από την κλιματική αλλαγή) Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα
5.i / ΕΤΠΑ	079 - Προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, φυσική κληρονομιά και φυσικοί πόροι, πράσινες και γαλάζιες υποδομές	<ul style="list-style-type: none"> Έργα αστικής αναζωογόνησης - χώροι πρασίνου (πάρκα αναψυχής, δημόσιοι κήποι, αστικά δάση, κ.α.) - διασυνδέσεις μεταξύ χώρων πρασίνου Πράσινες και γαλάζιες υποδομές για τη μείωση του κατακερματισμού των οικοσυστημάτων και ανάπτυξη πρακτικών και μέτρων φιλικών και

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Ειδικός Στόχος / Ταμείο	Πεδίο Παρέμβασης	Ενδεικτικές Παρεμβάσεις/ Δράσεις
		<ul style="list-style-type: none"> υποστηρικτικών προς τα είδη και τους τύπους οικοτόπων ▪ Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε φυσικά τοπία εξαιτίας φυσικών καταστροφών ▪ Ανασύσταση και αποκατάσταση φυσικών τοπίων
5.i / ΕΤΠΑ	082 - Τροχαίο υλικό καθαρών αστικών μεταφορών	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενίσχυση της δημόσιας συγκοινωνίας μέσω της χρήσης πράσινων λεωφορείων
5.i / ΕΤΠΑ	083 - Υποδομές ποδηλασίας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επενδύσεις για τη δημιουργία ποδηλατοδρόμων / δικτύου ποδηλατοδρόμων
5.i / ΕΤΠΑ	093 - Άλλες ανακατασκευές και εκσυγχρονισμοί οδών (αυτοκινητοδρόμων, εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών οδών)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανακατασκευή / εκσυγχρονισμός τοπικών οδών για τη βελτίωση της αστικής κυκλοφορίας ▪ Παρεμβάσεις βελτίωσης της οδικής ασφάλειας και της προσβασιμότητας των πολιτών
5.i / ΕΤΠΑ	127 - Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη στην κοινότητα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός δομών κοινωνικής μέριμνας και ένταξης ▪ Παρεμβάσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία/ με περιορισμένη κινητικότητα ▪ Δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός δομών κοινωνικής μέριμνας και ένταξης για Ρομά
5.i / ΕΤΠΑ	165 - Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της δημόσιας τουριστικής περιουσίας και υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δράσεις προβολής τουριστικών πόρων και θεματικών μορφών τουρισμού ▪ Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσβάσιμων τουριστικών προορισμών ▪ Προστασία και ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών (εναλλακτικού) τουρισμού
5.i / ΕΤΠΑ	166 - Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και των πολιτιστικών υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτιστικών υποδομών (π.χ. ιστορικά/ αρχιτεκτονικά και άλλα μνημεία) ▪ Δράσεις προβολής και ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς ▪ Ενίσχυση σημαντικών πολιτιστικών θεσμών
5.i / ΕΤΠΑ	168 - Φυσική ανάπλαση και ασφάλεια δημόσιων χώρων	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία/ αναβάθμιση ανοικτών δημόσιων χώρων ▪ Κατασκευή ή/και αναβάθμιση έργων προστασίας από τις κατολισθήσεις (πλην αυτών που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή)

*ενδεικτικές εφαρμογές αναφέρονται στην Πρόσκληση του ΕΠΑΝΕΚ για τη Δράση «Ψηφιακός Μετασχηματισμός ΟΤΑ» (βλ.

<https://www.digitalplan.gov.gr/prosklisi/39/psifiakos-metaschimatismos-ton-ota> που θα μεταφερθεί προς συγχρηματοδότηση στην επόμενη Π.Π. 2021-2027, στο Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» (ΨΗΜΕΤ). Οι αστικές αρχές με βάση κατάλληλη λογική παρέμβασης μπορούν να επιλέξουν παρεμβάσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΠεΠ και το ΨΗΜΕΤ

Η αστική αρχή μπορεί να επιλέξει πεδία παρέμβασης ή δράσεις που αναφέρονται στον παραπάνω Πίνακα ή να κρίνει αναγκαίες άλλες και οπωσδήποτε πρέπει να αποδείξει τη σκοπιμότητα και εφικτότητα κάθε παρέμβασης που τελικώς θα προτείνει. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην περίπτωση των δράσεων ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών στους τομείς του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής μπορεί να επιλεγεί το Πεδίο Παρέμβασης 017 “Λύσεις διακυβέρνησης ΤΠΕ, ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εφαρμογές, που συμμορφώνονται με τα κριτήρια μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή ενεργειακής απόδοσης”. Σε αυτή ή/και σε ανάλογες περιπτώσεις χρήσης Πεδίων Παρέμβασης που δεν περιλαμβάνονται στον Πίνακα 3 απαιτείται προηγούμενη συνεργασία με την Ομάδα Διοίκησης της Περιφέρειας και την ΕΥΔ ΠΝΑ.

3.6 ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Το Σχέδιο Δράσης πρέπει να οργανώνει όλες τις ενδεχόμενες παρεμβάσεις κατά τρόπον ώστε να παραχθούν τελικώς συγκεκριμένα αποτελέσματα. Κατ’ ελάχιστον πρέπει να οργανώνει τα ακόλουθα στοιχεία που ζητούνται από την Εγκύκλιο και τις Οδηγίες:

- Ειδικοί Στόχοι (συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, ρεαλιστικοί και χρονικά οριοθετημένοι) και αναμενόμενα αποτελέσματα
- Επιλογή κατάλληλων παρεμβάσεων/ δράσεων
- Ανάλυση των πράξεων για την επίτευξη των στόχων και αποτελεσμάτων
- Χρονοπρογραμματισμός

Το Σχέδιο Δράσης πρέπει **να τεκμηριώνει:**

- Πώς οδηγούμαστε από τους στόχους στις παρεμβάσεις/ δράσεις και τα έργα/ πράξεις με μια σαφή Λογική της παρέμβασης
- Ποιες ενδεικτικές Παρεμβάσεις/ Δράσεις και πράξεις/ έργα κατά πιθανό Άξονα Στρατηγικής ή για την κάλυψη ενός Ειδικού Στόχου επιλέγουμε

Ελέγχονται η ωριμότητα και η εφικτότητα των έργων και **κατηγοριοποιούνται σε πράξεις** ώριμες και προτεινόμενες, σε τυπικές παρεμβάσεις για τις οποίες πρέπει να ακολουθηθεί διαδικασία εξειδίκευσης και σε παρεμβάσεις για τις οποίες είναι σκόπιμο να ακολουθηθεί ανταγωνιστική διαδικασία.

- Πώς οι πράξεις συμβάλλουν στους Ειδικούς Στόχους της ΣΒΑΑ και αποτελέσματα του ΠεΠ
- Πώς προτεραιοποιούνται οι παρεμβάσεις ανάλογα με την ωριμότητα τους ή τη στοχοθεσία της Στρατηγικής και πώς χρονοπρογραμματίζονται;
- Με ποιους **Δείκτες** εκρών και αποτελεσμάτων θα παρακολουθείται η υλοποίηση των πράξεων και θα αξιολογηθεί στο σύνολο της η Στρατηγική.

Για κάθε παρέμβαση, πρέπει να δίνονται τεκμηριωμένα στοιχεία για τα ακόλουθα ζητήματα:

- Δικαιούχος, Κύριος και και Φορέας λειτουργίας και συντήρησης του ενισχυόμενου έργου
- Συνοπτική περιγραφή πράξης/ φυσικού αντικείμενου και ανάλυση σε τυχόν υποέργα
- Προϋπολογισμός πράξης, ανάλυση ανά υποέργο
- Ωφελούμενοι/ομάδες στόχοι

- Σκοπιμότητα – Αναγκαιότητα και Συμβατότητα ή Συνέργεια με ειδικές στρατηγικές / προγράμματα και άλλες πολιτικές στην Περιφέρεια
- Ειδικός Στόχος που καλύπτεται και Πεδίο Παρέμβασης του ΠεΠ
- Άλλη πιθανή πηγή χρηματοδότησης της Δράσης (πλην του ΠεΠ)
- Δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων
- Συμπληρωματικότητα με άλλες Παρεμβάσεις του Σχεδίου
- Τρόπος ανάθεσης / εκτέλεσης των έργων
- Τεκμηρίωση της Διασφάλισης Λειτουργίας
- Στοιχεία ωριμότητας της παρέμβασης
- Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

3.7 ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ

Η επιλογή των δεικτών των Στρατηγικών γίνεται στο πλαίσιο μιας συνεκτικά διαμορφωμένης **λογικής της παρέμβασης**, με τρόπο ώστε η αναμενόμενη αλλαγή που αποτυπώνεται στο αποτέλεσμα να μπορεί να μετρηθεί με έναν ή περισσότερους δείκτες αποτελεσμάτων και οι δείκτες εκροών να αποτυπώνουν κατάλληλα τα όσα επιτυγχάνονται (αγαθά ή υπηρεσίες που άμεσα παράγονται) με τους πόρους που χορηγήθηκαν.

Για τη στοχοθέτηση των Δεικτών των Στρατηγικών εφαρμόζονται οι προβλέψεις που διέπουν το Σύστημα Δεικτών των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από τους πόρους των Ταμείων της ΕΕ.

Στο άρθρο 2 του Καν. 1060/2021 δίνεται ο ορισμός του δείκτη εκροής και αποτελέσματος ως εξής:

- **Δείκτης εκροών** (output indicator): δείκτης που μετράει τα ειδικά παραδοτέα των παρεμβάσεων.

Οι δείκτες εκροών αποτιμούν το προϊόν που ευθέως παράγεται από μια πράξη και σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις που χρηματοδοτούνται (π.χ. χλμ. οδικού δικτύου, επιχειρήσεις που ενισχύονται). Οι δείκτες εκροών συμπληρώνονται συνεχώς (βάσει της επίτευξης των πράξεων) από την αστική αρχή η οποία πρέπει να συλλέγει, ενημερώνει και τροφοδοτεί με στοιχεία το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΠΕΠ σύμφωνα με τα οριζόμενα από το Προγραμματικό Έγγραφο και τους Κανονισμούς.

- **Δείκτης αποτελεσμάτων** (result indicator): δείκτης που μετράει την επίδραση των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με ιδιαίτερη αναφορά στους άμεσους αποδέκτες, τον στοχευόμενο πληθυσμό ή τους χρήστες της υποδομής.

Η βασική διαφοροποίηση σε σχέση με την ΠΠ 2014-2020 στο πλαίσιο του **ΕΤΠΑ**, αποτελεί η **αλλαγή στην έννοια του αποτελέσματος**, το οποίο δεν αποτυπώνει πλέον την έμμεση ευρύτερη επίδραση από τις πολιτικές που εφαρμόζονται σε μία περιοχή ή έναν τομέα. Το αποτέλεσμα την ΠΠ 2021-2027 συνδέεται άμεσα με τις υλοποιούμενες παρεμβάσεις, η συλλογή των στοιχείων θα γίνεται πλέον από τις δράσεις και τα έργα που υλοποιούνται και η πηγή των δεδομένων για τους δείκτες αποτελεσμάτων είναι το σύστημα παρακολούθησης.

Επισημαίνεται ότι το ΠεΠ και το σύνολο του ΕΣΠΑ 2021-2027 χρησιμοποιούν **κοινούς δείκτες** εκροών και αποτελεσμάτων, που κατονομάζονται στους Κανονισμούς των επιμέρους Ταμείων της πολιτικής συνοχής, αλλά και **ειδικούς δείκτες** εκροών και αποτελεσμάτων που υιοθετούν τα επιμέρους Προγράμματα.

Βάσει αυτού του πλαισίου δεν είναι απλά σημαντικό αλλά **δεσμευτικό** η Στρατηγική να συμβάλει στην επίτευξη των αποτελεσμάτων και των εκροών του ΠεΠ Νότιο Αιγαίο, όπως αυτές ορίζονται σε επίπεδο Ειδικού Στόχου από τον οποίο αντλείται η χρηματοδότηση.

Ειδικότερα:

- (α) για τύπους παρεμβάσεων των Στρατηγικών που αντιστοιχούν άμεσα σε ενδεικτικές κατηγορίες δράσης που κατονομάζονται στο ΠεΠ είναι υποχρεωτική η χρήση των κοινών και ειδικών δεικτών που έχει υιοθετήσει το ΠεΠ (προγραμματικοί δείκτες),
- (β) στην περίπτωση επιλογής τύπων παρεμβάσεων που δεν αντιστοιχούν άμεσα με ενδεικτικές δράσεις κατονομαζόμενες στο ΠεΠ εξαντλούνται όλες οι δυνατότητες χρήσης των κοινών δεικτών που προτείνονται από τους Κανονισμούς των Ταμείων ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+,
- (γ) σε κάθε περίπτωση για την επιλογή κατάλληλων δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων των ως άνω παρεμβάσεων υποχρεωτική είναι η συνεργασία των αστικών αρχών με την Ομάδα Διοίκησης της Περιφέρειας και τη Διαχειριστική Αρχή ΠΝΑ.

Η ορθότητα της επιλογής δεικτών για κάθε παρέμβαση αποτελεί στοιχείο **αξιολόγησης** της συνάφειας της Στρατηγικής.

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι προγραμματικοί δείκτες (κοινοί και ειδικοί δείκτες που έχει υιοθετήσει το ΠεΠ), καθώς και λοιποί ενδεικτικοί κοινοί και ειδικοί δείκτες που έχουν υιοθετηθεί στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ για τη στοχοθέτηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΠεΠ) ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΚΟΙΝΟΙ & ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

α. Δείκτες Εκρών

Προτεραιότητα ΠεΠ	Ταμείο	Ειδικός Στόχος ΠεΠ	Πεδίο Παρέμβασης ΠεΠ	Δείκτες			
				Είδος	Κωδικός	Ονομασία	Μονάδα μέτρησης
1	ΕΤΠΑ	1.iii	021	προγραμματικός	RCO 01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	επιχειρήσεις
1	ΕΤΠΑ	1.iii	021	προγραμματικός	RCO 02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις
5	ΕΚΤ+	4.α	134	προγραμματικός	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	αριθμός ατόμων
5	ΕΚΤ+	4.ια	158, 159	προγραμματικός	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται	αριθμός δομών (οντότητες)
5	ΕΚΤ+	4.ια	158, 159	προγραμματικός	PSO807	Αριθμός νέων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται	αριθμός δομών (οντότητες)
6	ΕΤΠΑ	5.i	016	προγραμματικός	RCO 14	Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	δημόσιοι οργανισμοί
6	ΕΤΠΑ	5.i	045	προγραμματικός	RCO 19	Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	τετραγωνικά μέτρα
6	ΕΤΠΑ	5.i	058	προγραμματικός	RCO 25	Αντιπλημμυρικά έργα σε ακτές, όχθες ποταμών και λιμνών που κατασκευάστηκαν ή ενισχύθηκαν πρόσφατα	χιλιόμετρα
6	ΕΤΠΑ	5.i	079	ενδεικτικός κοινός	RCO 36	Πράσινες υποδομές που υποστηρίζονται για σκοπούς διαφορετικούς από την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	εκτάρια
6	ΕΤΠΑ	5.i	079	ενδεικτικός κοινός	RCO 114	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	τετραγωνικά μέτρα
6	ΕΤΠΑ	5.i	082	ενδεικτικός κοινός	RCO 57	Ικανότητα φιλικού προς το περιβάλλον τροχαίου υλικού μαζικών δημόσιων συγκοινωνιών	επιβάτες
6	ΕΤΠΑ	5.i	083	ενδεικτικός κοινός	RCO 58	Υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	χιλιόμετρα
6	ΕΤΠΑ	5.i	093	ενδεικτικός κοινός	RCO 46	Μήκος ανακατασκευασμένων ή εκσυγχρονισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ	χιλιόμετρα
6	ΕΤΠΑ	5.i	093	ενδεικτικός ειδικός	PSO900	Μήκος οδών με βελτιωμένη ασφάλεια	χιλιόμετρα

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Προτεραιότητα ΠεΠ	Ταμείο	Ειδικός Στόχος ΠεΠ	Πεδίο Παρέμβασης ΠεΠ	Δείκτες			Μονάδα μέτρησης
				Είδος	Κωδικός	Ονομασία	
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός κοινός	RCO 113	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο ολοκληρωμένων δράσεων για την κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος και μειονεκτουσών ομάδων	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός ειδικός	PSO909	Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ	υποδομές
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός ειδικός	PCO70	Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός ειδικός	PCO70a	Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας για Ρομά	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός κοινός	RCO 70	Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας (εκτός της στέγασης)	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	165, 166	προγραμματικός	RCO 77	Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι
6	ΕΤΠΑ	5.i	165, 166	ενδεικτικός ειδικός	PSO909	Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ	υποδομές
6	ΕΤΠΑ	5.i	165	ενδεικτικός ειδικός	PSO911	Δράσεις Τουριστικής Προβολής	δράσεις
6	ΕΤΠΑ		166	ενδεικτικός ειδικός	PSO901	Πολιτιστικές δράσεις που υποστηρίζονται	δράσεις
1, 6	ΕΤΠΑ	1iii & 5.i	οριζόντια ανά Ειδικό Στόχο	προγραμματικός	RCO 75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	συνεισφορές σε στρατηγικές
1, 6	ΕΤΠΑ	1iii & 5.i	οριζόντια ανά Ειδικό Στόχο	προγραμματικός	RCO 74	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη	άτομα

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

β. Δείκτες αποτελεσμάτων

Προτεραιότητα ΠεΠ	Ταμείο	Ειδικός Στόχος ΠεΠ	Πεδίο Παρέμβασης ΠεΠ	Δείκτες			
				Είδος Δείκτη	Κωδικός	Ονομασία	Μονάδα μέτρησης
1	ΕΤΠΑ	1.iii	021	προγραμματικός	RCR 02	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)	ευρώ
5	ΕΚΤ+	4.α	134	προγραμματικός	EECR05	συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους	αριθμός ατόμων
5	ΕΚΤ+	4.ια	158, 159	προγραμματικός	PSR796	αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών	αριθμός ατόμων
5	ΕΚΤ+	4.ια	158, 159	προγραμματικός	PSR807	αριθμός επωφελουμένων των νέων κοινωνικών δομών	αριθμός ατόμων
6	ΕΤΠΑ	5.i	016	ενδεικτικός κοινός	RCR 11	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	χρήστες/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	045	προγραμματικός	RCR 26	Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)	MWh/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	045	προγραμματικός	RCR 29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	τόνοι ισοδύναμου CO2/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	058	προγραμματικός	RCR 35	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	079	ενδεικτικός κοινός	RCR 95	Πληθυσμός που έχει πρόσβαση σε νέες ή βελτιωμένες πράσινες υποδομές	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	079	ενδεικτικός ειδικός	PSR999	Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις αστικών αναπλάσεων	άτομα
6	ΕΤΠΑ	5.i	082	ενδεικτικός κοινός	RCR 62	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων υπηρεσιών δημόσιων συγκοινωνιών	Χρήστες/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	082	ενδεικτικός κοινός	RCR 29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	τόνοι ισοδύναμου CO2/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	083	ενδεικτικός κοινός	RCR 64	Ετήσιος αριθμός χρηστών των νέων υποδομών για ποδηλασία	Χρήστες/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	093	ενδεικτικός κοινός	RCR 55	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων οδών και οδών που ανακατασκευάστηκαν, αναβαθμίστηκαν ή εκσυγχρονίστηκαν	Επιβατοχιλιόμετρα/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	093	ενδεικτικός κοινός	RCR 56	Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών	Ανθρωποημέρες/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	093	ενδεικτικός ειδικός	PSR900	Οδικά ατυχήματα	Ατυχήματα/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός ειδικός	PCR74	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας	Χρήστες/έτος

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Προτεραιότητα ΠεΠ	Ταμείο	Ειδικός Στόχος ΠεΠ	Πεδίο Παρέμβασης ΠεΠ	Δείκτες			
				Είδος Δείκτη	Κωδικός	Ονομασία	Μονάδα μέτρησης
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός ειδικός	RCR74a	Ετήσιος αριθμός χρηστών Ρομά νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας	Χρήστες/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	127	ενδεικτικός κοινός	RCR 74	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας	Χρήστες/έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	165, 166	ενδεικτικός κοινός	RCR 77	Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	Επισκέπτες ανά έτος
6	ΕΤΠΑ	5.i	166	ενδεικτικός ειδικός	PSR901	Συμμετέχοντες σε πολιτιστικές δράσεις	Συμμετέχοντες
1, 6	ΕΤΠΑ	5.i	οριζόντια	προγραμματικός	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης	Συμμετέχοντες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΟΧΕ ΒΑΑ

1. ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥΣ
1.α Τυπικά στοιχεία		
Επιλεξιμότητα Φορέα που υποβάλει την πρόταση		Ελέγχεται αν ο Φορέας που υποβάλει την πρόταση εμπίπτει στους επιλέξιμους φορείς της Πρόσκλησης
Αρμοδιότητα οργάνου που καταθέτει την πρόταση		Έχει υποβληθεί απόφαση Δημοτικής Αρχής έγκρισης και υποβολής Στρατηγικής ΒΑΑ και στις περιπτώσεις εταιρικού σχήματος αποφάσεις συμμετοχής των λοιπών φορέων
Περιοχή εφαρμογής		Ελέγχεται αν η περιοχή εφαρμογής εμπίπτει στις επιλέξιμες περιοχές της Πρόσκλησης
Συμπληρωμένο Έντυπο Υποβολής και αρχεία		Εξετάζεται αν η πρόταση υποβλήθηκε με βάση το τυποποιημένο έντυπο, το οποίο είναι συμπληρωμένο ορθά και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον σχετικό Οδηγό.
Εμπρόθεσμη κατάθεση		Καταγράφεται η ημερομηνία υποβολής
1.β. Συνάφεια της Στρατηγικής με τους όρους υλοποίησης του ΠεΠ ΝΑ 2021-2027		
Επιλεξιμότητα της περιόδου υλοποίησης του προτεινόμενου σχεδίου		Εξετάζεται εάν η περίοδος υλοποίησης του προτεινόμενου σχεδίου εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠεΠ ΝΑ 2021-2027
Επιλεξιμότητα προϋπολογισμού		Εξετάζεται αν ο προϋπολογισμός της Στρατηγικής είναι εντός του προϋπολογισμού της Πρόσκλησης
Διάρθρωση προϋπολογισμού		Εξετάζεται αν η διάρθρωση του προϋπολογισμού της Στρατηγικής είναι σύμφωνη με τους όρους της Πρόσκλησης

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Κριτήριο	Εύρος τιμών	Συντελεστής Βαρύτητας	Βάση	Αιτιολόγηση, τρόπος βαθμολόγησης
Σαφήνεια ορισμού της περιοχής παρέμβασης	0 ως 10	20%	6	Εξετάζεται: α) αν υπάρχουν σαφή όρια της περιοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Πρόσκληση. β) κατά πόσο τα χαρακτηριστικά και στοιχεία που τεκμηριώνουν την στρατηγική (ειδικά χαρακτηριστικά περιοχής εφαρμογής) σχετίζονται (εντοπίζονται, επηρεάζουν ή επηρεάζονται) χωρικά με την περιοχή παρέμβασης γ) αν η περιοχή είναι συνεκτική, αν χαρακτηρίζεται αστική (ή εξυπηρετεί αστικές λειτουργίες ή επηρεάζεται από τον αστικό χώρο).
Οικονομικά χαρακτηριστικά	0 ως 10	15%	0	Καταλληλότητα και επάρκεια ανάλυσης των οικονομικών χαρακτηριστικών της περιοχής (εύρος και διάρθρωση οικονομικών δραστηριοτήτων, επιπτώσεις οικονομικής κρίσης και πανδημίας, αναπτυξιακό δυναμικό κοκ.)
Κοινωνικά χαρακτηριστικά	1 ως 10	15%	0	Καταλληλότητα και επάρκεια ανάλυσης των κοινωνικών χαρακτηριστικών της περιοχής (κατάσταση απασχόλησης/ανεργίας και κοινωνικών υποδομών, δημογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής περιλαμβανομένων τυχόν θυλάκων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού).
Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και κλιματική αλλαγή	0 ως 10	40%	0	Καταλληλότητα και επάρκεια ανάλυσης των περιβαλλοντικών και κλιματικών προβλημάτων της περιοχής (πηγές ρύπανσης, απόβλητα/απορρίμματα και φαινόμενα θερμοκηπίου, επάρκεια/ποιότητα υδάτων, κίνδυνοι πλημμυρών, μόλυνση/διάβρωση εδαφών και ακτών, ενεργοβόρες δραστηριότητες κοκ.).
Χρήσεις γης / Δομημένο και πολιτιστικό περιβάλλον / Βασικές υποδομές	0 ως 10	10%	0	Καταλληλότητα και επάρκεια ανάλυσης του δομημένου και πολιτιστικού περιβάλλοντος (συγκρούσεις χρήσεων γης, περιοχές αισθητικής και άλλης υποβάθμισης, κενό αστικοί χώροι, οικιστικό απόθεμα / διατηρητέα κτίρια και σύνολα, πολιτιστικές υποδομές, κοινόχρηστοι χώροι και χώροι πρασίνου, πρασίνου, υποδομές και συστήματα μεταφορών / ενέργειας / επικοινωνιών κοκ.)

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Κριτήριο	Εύρος τιμών	Συντελεστής Βαρύτητας	Βάση	Αιτιολόγηση, τρόπος βαθμολόγησης
Κάλυψη του εύρους των προκλήσεων επί των διαπιστωμένων αναγκών/ευκαιριών	0 έως 10	20%	6	Εξετάζεται κατά πόσο η παρουσίαση των κύριων προκλήσεων τεκμηριώνεται από έγκυρα ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα στο σύνολο των προκλήσεων και κατά πόσο το μείγμα πολιτικής όπως καθορίζεται από τους Στόχους καλύπτει τα φαινόμενα που έχουν περιγραφεί στην τεκμηρίωση.
Αναγκαιότητα της Στρατηγικής	0 έως 10	20%	5	Υπολογίζεται το άθροισμα του αριθμού των καίριων ζητημάτων για τη Στρατηγική ΒΑΑ που παρουσιάζονται στον Βοηθητικό Πίνακα 1 , τα οποία καλύπτονται επαρκώς από την Στρατηγική. Τιμές: <ul style="list-style-type: none"> • 5 αν εντοπίζονται 3 ζητήματα • 6 αν εντοπίζονται 4 ζητήματα • ... • 10 αν εντάσσονται 8 ή περισσότερα ζητήματα
Ολοκληρωμένη διάσταση των αποτελεσμάτων της Στρατηγικής	0 έως 10	30%	4	Αξιολογείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας των παρεμβάσεων, μέσα από την ένταση της επένδυσης σε αυτά. Η αξιολόγηση βασίζεται στο εύρος κατανομής των πόρων προς τους τέσσερις τομείς προκλήσεων και η βαθμολόγηση γίνεται συγκριτικά.
Μείγμα πολιτικής	0,2,4,10	20%	0	Εξετάζεται αν υπάρχει ικανοποιητική σχέση μεταξύ ΕΚΤ+/ΕΤΠΑ για τους πόρους που προέρχονται από το ΠεΠ ΝΑ 2021-2027. Οι πόροι του ΕΚΤ+ θα πρέπει να τείνουν να αποτελούν το 5% των πόρων που προέρχονται από το ΠεΠ ΝΑ. Το κριτήριο παίρνει: <ul style="list-style-type: none"> ▪ την τιμή 0 αν απουσιάζουν παρεμβάσεις ΕΚΤ+ ή αν οι σχετικοί πόροι ξεπερνούν το 8%. ▪ την τιμή 2 αν υπερβαίνουν το 7% ή είναι χαμηλότεροι του 3% ▪ την τιμή 4 αν υπερβαίνουν το 6% ή είναι χαμηλότεροι του 4% ▪ την τιμή 10 αν υπερβαίνουν το 4% και είναι χαμηλότεροι του 6%

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Διασπορά δράσεων και διάχυση αποτελεσμάτων	0 έως 10	5%	0	Εξετάζεται ο βαθμός διασποράς των δράσεων σε σχέση με το μέγεθος της περιοχής παρέμβασης και ο βαθμός διάχυσης των αποτελεσμάτων στο σύνολο του χώρου της περιοχής παρέμβασης
Συμφωνία με τοπικές στρατηγικές/πλαίσια & συνέργειες με άλλες πολιτικές που υλοποιούνται από το ΠεΠ	5 ή 10	5%	5	Συμφωνία με τοπικές στρατηγικές και πλαίσια (Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου, ΓΠΣ, ΣΒΑΚ, ΣΟΑΠ κοκ.) και συνέργειες με περιφερειακές πολιτικές (π.χ. Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ, Σχέδια Αντιμετώπισης Πλημμυρικού κινδύνου, περιφερειακή διάσταση Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης κ.ο.κ.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Κριτήριο	Εύρος τιμών	Συντελεστής Βαρύτητας	Βάση	Αιτιολόγηση, τρόπος βαθμολόγησης
Καταλληλότητα της Λογικής της Παρέμβασης	0 έως 10	20%	6	Εξετάζεται η συνάφεια Στόχων – Αξόνων – Παρεμβάσεων και το κατά πόσο η κατανομή των πόρων είναι αποτελεσματική βάση της ιεράρχησης αναγκών. Αφαιρείται 1 βαθμός για κάθε δράση στην οποία αξιολογούνται "κενά" στην λογική της παρέμβασης.
Επιλεξιμότητα παρεμβάσεων	0 έως 10	20%	6	Εξετάζεται αν οι προτεινόμενες παρεμβάσεις/ πράξεις είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του ΠεΠ ΝΑ και τα οριζόμενα για τις Στρατηγικές ΒΑΑ και εάν γίνεται ορθή αντιστοίχιση των πόρων κάθε πράξης με τα Ταμεία, τους Ειδικούς Στόχους και τα Πεδία Παρέμβασης του ΠεΠ. Αν περιέχουν πράξεις που δεν περιλαμβάνονται στο ΠεΠ θα πρέπει να προβλέπεται εναλλακτική πηγή χρηματοδότησης, με τεκμηρίωση της επιλεξιμότητας τους. Σε περίπτωση που μη επιλέξιμες πράξεις υπερβαίνουν το 20% των πόρων, απορρίπτονται καθώς θεωρείται ότι η αφαίρεση τους ανατρέπει την όποια στρατηγική του σχεδίου (τιμή 0).
Κατάλληλη στοχοθεσία δεικτών	0 έως 10	20%	6	Εξετάζεται α) κατά πόσο οι προτεινόμενες πράξεις καλύπτονται τεκμηριωμένα με ποσοτικούς δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων β) αν γίνεται ορθή και κατάλληλη χρήση των δεικτών (κοινοί και ειδικοί δείκτες του ΠεΠ) β) ο βαθμός συμβολής της στρατηγικής στην επίτευξη των ποσοτικών στόχων των δεικτών του ΠεΠ

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Ωριμότητα παρεμβάσεων	0 έως 10	20%	0	Εξετάζεται α) εάν περιλαμβάνονται όλα τα επιμέρους στάδια ωρίμανσης - αδειοδοτήσεων - υλοποίησης των πράξεων/ έργων β) ο βαθμός ωριμότητας των προτεινόμενων πράξεων/ έργων. Η αξιολόγηση είναι συγκριτική.
Ρεαλιστικότητα Χρονοδιαγράμματος	0 έως 10	10%	5	Εξετάζεται α) αν ο χρόνος υλοποίησης κάθε Δράσης είναι κατάλληλος και επαρκής β) αν είναι λογική η χρονική ιεράρχηση των δράσεων, γ) η δυνατότητα παραγωγής εμπροσθοβαρών αποτελεσμάτων (εμπροσθοβαρής ολοκλήρωση παρεμβάσεων και απορρόφηση πόρων)
Μόχλευση ιδιωτικών πόρων	0 έως 10	10%	0	Εξετάζεται η ανάγκη και η δυνατότητα μόχλευσης ιδιωτικών πόρων

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ.

Κριτήριο	Εύρος τιμών	Συντελεστής Βαρύτητας	Βάση	Αιτιολόγηση, τρόπος βαθμολόγησης
I. ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ				
Δυνατότητα / Επάρκεια της Αστικής Αρχής να υλοποιήσει τη Στρατηγική ΒΑΑ	0 ή 10	<i>(καθώς τα κριτήρια είναι ανελαστικά δεν προσμετρούνται)</i>	10	Εξετάζεται αν πληρούνται με επάρκεια τα κριτήρια που αναφέρονται στις σχετικές εγκυκλίους, το ΠεΠ και τους Κανονισμούς για την υλοποίηση των στρατηγικών. Αναφέρεται το τελικό συμπέρασμα από τον Βοηθητικό Πίνακα 2 βάσει του οποίου θα πρέπει να προκύπτει ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις.
Τεχνική Ικανότητα σχεδιασμού, αξιολόγησης (της επιλογής των πράξεων) και παρακολούθησης	0 έως 10	40%	4	Εξετάζεται αν υπάρχει η απαιτούμενη τεχνογνωσία και εμπειρία για τον σχεδιασμό της στρατηγικής και την αξιολόγηση των δράσεων. Για την αξιολόγηση συνεκτιμάται το οργανόγραμμα, η προηγούμενη εμπειρία των εμπλεκόμενων οργανικών μονάδων και των στελεχών τους.
II. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ				
Αποτελεσματικότητα στον τρόπο λήψης αποφάσεων	0 έως 10	20%		Εξετάζεται αν οι διαδικασίες επιλογής της Στρατηγικής, του Σχεδίου Δράσης και των πράξεων είναι διατυπωμένες με σαφήνεια και στο απαιτούμενο επίπεδο λεπτομέρειας, αποτελεσματικές (ως προς την τήρηση του

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

				χρονοδιαγράμματος) και διασφαλίζουν την συμμετοχή των μερών όπως έχουν παρουσιαστεί στο σύστημα διοίκησης και την νομιμότητα των εσωτερικών διαδικασιών. Εξετάζεται αν υπάρχουν επαρκείς διαδικασίες του ΣΔΕ του ΕΣΠΑ, (π.χ. έλεγχος διαφάνειας και λήψη προληπτικών μέτρων κατά της απάτης), διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου, πληροφόρηση δυνητικών δικαιούχων και πολιτών, υποστήριξη δυνητικών δικαιούχων.
Αξιολόγηση της Υλοποίησης της Στρατηγικής	0 έως 10	20%		Εξετάζεται αν υπάρχουν οι κατάλληλοι ανθρώπινοι και τεχνολογικοί πόροι για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής, των εκροών και των αποτελεσμάτων της καθ' όλη την περίοδο εφαρμογής της, αν προβλέπονται διαδικασίες τακτικού ελέγχου και αξιολόγησης.
Επάρκεια των διαδικασιών διαβούλευσης	0 έως 10	20%		Αξιολογείται αν καταγράφονται επαρκείς διαδικασίες διαβούλευσης κατά την διάρκεια κατάρτισης της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης.

Βοηθητικός Πίνακας 1: Αξιολόγηση της επικαιρότητας και αναγκαιότητας της Στρατηγικής

	Κριτήρια Αξιολόγησης	ΝΑΙ/ΟΧΙ
1	βελτίωση της αστικής κινητικότητας και συνολικά της προσβασιμότητας και λειτουργικότητας του αστικού χώρου,	
2	ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον (καθαρών) αστικών μεταφορών	
3	εξοικονόμηση ενέργειας και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων, υποδομών και κοινόχρηστων χώρων	
4	ενίσχυση αντιπλημμυρικής προστασίας	
5	ενίσχυση και ανάπτυξη πράσινων υποδομών	
6	αξιοποίηση τεχνολογιών για την ανάπτυξη εφαρμογών 'έξυπνης' πόλης	
7	ανάδειξη του ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού και κτιριακού αποθέματος των αστικών περιοχών	
8	προστασία και ανάδειξη του ιστορικού, πολιτιστικού κεφαλαίου των αστικών περιοχών	
9	τόνωση της τοπικής επιχειρηματικότητας	
10	δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης	
11	κάλυψη ελλείψεων κοινωνικών υποδομών και κοινωνικών δομών/υπηρεσιών για ευάλωτες/ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού	

Βοηθητικός Πίνακας 2: Αξιολόγηση της Αστικής Αρχής για τη δυνατότητα / επάρκεια να υλοποιήσει τη Στρατηγική ΒΑΑ

Ερωτήματα / Κριτήρια Αξιολόγησης		Ναι / Όχι / Δεν Αφορά
1	Ο φορέας υπέβαλλε το οργανόγραμμά του ; Αφορά την υποβολή πλήρους οργανογράμματος. Σε περίπτωση εταιρικού σχήματος θα πρέπει να περιλαμβάνεται το οργανόγραμμα όλων των φορέων καθώς και της δομής διοίκησης της αστικής αρχής, ο τρόπος σύνδεσης των μερών και η μονάδα αξιολόγησης.	
2	Στο οργανόγραμμα αποτυπώνονται οι εμπλεκόμενες διευθύνσεις / τμήματα / οργανικές μονάδες που εμπλέκονται στην αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων και κατανέμεται το προσωπικό του φορέα; Οι διευθύνσεις/ τμήματα / οργανικές μονάδες που εμπλέκονται στην αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων θα πρέπει να δηλώνονται από τον φορέα ρητά και να είναι ανιχνεύσιμοι στο κατατεθέν οργανόγραμμα	
3	Οι διευθύνσεις/ τμήματα/ οργανικές μονάδες που εμπλέκονται στην αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων είναι διακριτές με τις αντίστοιχες διευθύνσεις/ τμήματα/ οργανικές μονάδες που ασχολούνται με την υλοποίηση των πράξεων; Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο οργανόγραμμα του φορέα διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής του διαχωρισμού των καθηκόντων; Στο οργανόγραμμα θα πρέπει να μην υπάρχει οργανική εξάρτηση μεταξύ των δύο αυτών μερών σε οποιοδήποτε επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων και τυχών ανώτερων επιπέδων (διεύθυνσης / Γενικής Διεύθυνσης).	
4	Υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό στον φορέα για να αναλάβει την αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων χωρίς να ασχοληθεί με την υλοποίηση των πράξεων; Αξιολογείται η επάρκεια των ανθρωπίνων πόρων της οργανικής μονάδας που θα αναλάβει την αξιολόγηση των πράξεων σύμφωνα με τα προσόντα, τις ειδικότητες και τις θέσεις του οργανογράμματος.	
5	Το προσωπικό που θα ασχοληθεί με την αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων κρίνεται επαρκές και ικανό; Λαμβάνεται υπόψη η γενική και ειδική εμπειρία των στελεχών στον σχεδιασμό και αξιολόγηση παρεμβάσεων για λογαριασμό του φορέα (ή άλλων φορέων με σχετικό αντικείμενο σύμφωνα με την προϋπηρεσία των στελεχών), η ύπαρξη τεχνικής και διαχειριστικής επάρκειας καθώς και οι επιδόσεις στην υλοποίηση και διαχείριση έργων στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.	
6	Η εμπλοκή των συγκεκριμένων ατόμων στην αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων διασφαλίζει την τήρηση της αρχής του διαχωρισμού των καθηκόντων ;	
Συνολικό Πόρισμα ως προς την ικανότητα της Αστικής Αρχής :		